

माहिती पत्रक २०२४-२५

महाविद्यालयाच्या आवारात विद्यार्थ्यांनी स्वतःचे ओळखपत्र बरोबर बाळगणे अनिवार्य आहे  
विद्यार्थ्यांची व्यक्तिगत माहिती २०२४-२५

माहितीपत्रक सर्वांनी  
वाचणे अनिवार्य आहे

Member ID

No. \_\_\_\_\_

संपूर्ण नाव :-----

वर्ग :-----तुकडी :-----रोल नं :-----

जन्मतारीख :-----रक्तगट :-----

धर्म व जात :-----प्रवर्ग :-----

ओळखपत्र क्र.:-----ग्रंथालय कार्ड क्र :-----वाचक कार्ड क्र.:-----शरीरावरील

ओळख / खुण:-----

कायमचा पत्ता :-----गल्ली/ मळा:-----

गाव :-----ता .:-----जि.:-----

फोन नंबर :-----भ्रमणध्वनी:-----

ई मेल -----

घेतलेले विषय : १)----- २)-----

३)----- ४)-----

५)----- ६)-----

७)----- ८)-----

ग्रंथपाल

शाखा प्रमुख

प्राचार्य

विद्यार्थ्यांनी आपला 'ई मेल आयडी व भ्रमणध्वनी' नंबर किमान ३ वर्षासाठी एकच ठेवावा

## अनक्रमणिका

- ❖ प्रवेश घेण्यापूर्वी.....
- ❖ प्राचार्यांचे मनोगत .....
- ❖ संस्था परिचय.....
- ❖ महाविद्यालयाची माहिती .....
- अ ) बोधचिन्ह व बोधवाक्य
- ब ) ध्येय व उद्दिष्टे
- क ) मान्यता
- ❖ शैक्षणिक सत्रे .....
- ❖ भौतिक सुविधा .....
- ❖ विविध उपक्रम .....
- ❖ विद्यार्थी विकास योजना .....
- ❖ विस्तारित कार्यक्रम .....
- ❖ मायग्रेसन संबंधी सूचना .....
- ❖ शिष्यवृत्त्या व सवलती .....
- ❖ विद्याशाखानिहाय अभ्यासक्रम .....
- ❖ परीक्षा विभाग .....
- ❖ परीक्षा पध्दती .....
- ❖ शिस्तपालन व अनुशासन.....
- १) विद्यार्थ्यांची कर्तव्य
- २) सत्र मान्यतेविषयी नियम
- ३) शुल्क विषयक नियम
- ४) ग्रंथालय /वाचनालय नियम
- ५) क्रीडा विभागाचे नियम
- ६) प्रयोगशाळा नियम
- ❖ प्रवेश रद्द करणे व फी परतावा .....
- ❖ विश्वस्त व कार्यकारणी मंडळ .....
- ❖ महाविद्यालय विकास समिती

नेहमी उच्च ध्येय ठेवा,  
व  
ते पूर्ण करण्यासाठी नेहमी प्रयत्नशील राहा.

प्रतिज्ञापत्र

मी \_\_\_\_\_ प्रतिज्ञापूरवक असे लिहून देतो / देते की, मी पूर्णवेळ शिक्षण घेणारा विद्यार्थी आहे . ज्ञानार्जन हे माझे कर्तव्य आहे म्हणून खालील नियमांचे कर्तव्य भावनेने पालन करील.

- सर्व तासिकांना नियमित हजर राहिल. माझी किमान उपस्थिती ७५ % पेक्षा अधिक राहिल. याची दक्षता घेईल. ७५ % पेक्षा कमी उपस्थिती असल्यास वार्षिक परीक्षा देता येणार नाही व शिष्यवृत्तीही मिळणार नाही याची मला जाणीव आहे.
- अंतर्गत चाचण्या, सत्र परीक्षेस उपस्थित राहिल व प्रत्येक परीक्षेत ४० % पेक्षा अधिक गुण मिळविल.
- परीक्षेस गैरप्रकार करणार नाही. कॉपी करणाऱ्यास मदत करणार नाही
- तास चालू असताना प्रांगणात, पडवीत, दरवाज्यात – खिडक्यांसमोर उभे राहून गोंगाट करून अध्यापनात व्यत्यय आणणार नाही.
- ओळखपत्र नसल्यास मी दंडास पात्र राहिल व दंडाची रक्कम रु. १००/- भरेन.
- महाविद्यालयाच्या प्रांगणात व बाहेर जर्दा तंबाखू, गुटखा खाणार नाही. धूम्रपान करणार नाही. व्यसनमुक्ती अभियानाच्या कार्यकर्त्यांने पकडल्यास प्रत्येक वेळी रुपये १००/- (शंभर) दंड भरील. तीन पेक्षा अधिक वेळ पकडला गेल्यास महाविद्यालयाने प्रवेश रद्द केल्यास माझी हरकत राहणार नाही.
- महाविद्यालयाच्या प्रांगणात, स्वच्छतागृह, वर्ग-अभ्यासिका , व्हरंडा -रस्ता, टेबल-बाक आणि फर्निचर इत्यादींवर अश्लील, असभ्य लेखन करणार नाही.
- ग्रंथालयाची पुस्तके, नियतकालिके जपून वापरील. त्यावर नावे लिहिणार नाही, रेषा मारणार नाही. पाने फाडणार नाही. पुस्तके वेळेत जमा करीन, ग्रंथालय नियमांचे पालन करीन.
- संगणकाचा वापर नियमांच्या आधीन राहून करेल, गैरवापर करणार नाही.
- मी रॅगिंगसंदर्भात विद्यापीठ नियमानुसार विद्यार्थी व पालक यांचे प्रतिज्ञापत्र लिहून देईल व Anti रॅगिंगच्या नियमांचे पालन करीन.
- अनाहूत व्यक्ती , मित्रांना महाविद्यालयात, व्हरंडयात, वर्गात घेऊन येणार नाही.
- कोरोना सदृश्य संसर्गजन्य आजारापासून स्वतःची काळजी घेईन.

वरील नियमांचे उल्लंघन केल्यास शिस्तभंगाच्या कार्यवाहीस मी पात्र राहिल.

पालकांची सही

विद्यार्थ्यांची सही

## प्रवेश घेण्यापूर्वी

शैक्षणिक वर्ष जुलै २०२४ पासून महाविद्यालयात ऑनलाईन प्रवेशाची सर्व वर्गासाठी सुविधा उपलब्ध आहे.

१. महाविद्यालयात सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ /शासनाने जाहीर केलेल्या तारखेपर्यंत नियमानुसार विविध अभ्यासक्रमांना प्रवेश दिला जाईल. उशिरा प्रवेश दिला जाणार नाही.
२. प्रवेशाची पूर्वतयारी म्हणून खालील कागदपत्रांची पूर्तता प्रवेशापूर्वी करून ठेवणे आवश्यक आहे.
  - अ) शाळा सोडल्याचा दाखला व ३ प्रमाणित केलेल्या झेरॉक्स प्रती.
  - ब) मागील वर्गाच्या परीक्षेच्या प्रत्येक गुणत्रकाच्या ३ प्रमाणित झेरॉक्स प्रती.
  - क) शिक्षणात खंड (गॅप) असेल तर अफेडेव्हीट व तीन प्रमाणित झेरॉक्स प्रती.
  - ड) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांने मा. तहसीलदार यांच्याकडून जातीचा दाखला व त्यांच्या पाच प्रमाणित झेरॉक्स प्रती.
  - इ) आई / वडील /पालक नोकरीस असल्यास मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या मागील आर्थिक वर्षाचे कालावधीचे वेतन, महागाई भत्ता, घरभाडे इत्यादी सर्व भत्यासह नोकरीच्या ठिकाणचा कार्यालयाचा उत्पन्नाचा दाखला व त्यांच्या तीन प्रमाणित झेरॉक्स प्रती.
  - ई) पासपोर्ट साईजचे तीन फोटो .
  - उ) दुसऱ्या महाविद्यालयातून या महाविद्यालयात नव्याने प्रवेश घ्यावयाचा असल्यास पूर्वीच्या महाविद्यालयात मिळत असलेल्या आर्थिक सवलतीचा किंवा शिष्यवृत्ती मंजुरी आदेश क्रमांक व एक प्रमाणित झेरॉक्स प्रत, नाहरकत प्रमाणपत्र.
३. प्रवेश अर्ज भरण्यापूर्वी माहितीपत्र पूर्ण वाचावे.
४. प्रवेश अर्ज ऑनलाईन भरून त्यांची हार्डकॉपी कार्यालयात जमा करावी व प्रवेश घेताना स्वतः उपस्थित असणे अनिवार्य (सक्तीचे) आहे.
५. प्रवेशाच्या जागा मर्यादित असल्याने सर्व कागदपत्रांची पूर्तता करून मुदतीत प्रवेश पूर्ण करावा.
६. प्रवेश घेण्यापूर्वी प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन, स्वतःचा काळ लक्षात घेऊन विषय निवड करावी. एकदा निवडलेले विषय परस्पर बदलू नयेत . विषयात बदल करावयाचा असल्यास प्रत्येक विषयासाठी विद्यापीठ नियमाप्रमाणे रुपये २००/- फी भरून बदल करता येईल.
७. शाळा सोडल्याचा दाखला महाविद्यालयात देण्यापूर्वी त्यांच्या पुरेशा सत्यप्रती करून स्वतःकडे ठेवाव्यात . महाविद्यालयाकडून कोणतेही मूळ कागदपत्रे किंवा सत्यप्रती परत केल्या जात नाही.
८. प्रथम वर्ष कला, वाणिज्य, विज्ञान वर्गात घेतलेल्या विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाने नियुक्त केलेल्या वैद्यकीय तपासणी करून मेडिकल चेकअप फॉर्मस दिलेल्या मुदतीतच महाविद्यालयाकडे जमा करावेत.
९. प्रवेश संदर्भात फलकावरील सूचना विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी वाचणे आवश्यक आहे.

जीवनातील प्रत्येक क्षणी शिकणं म्हणजे शिक्षण.



महाविद्यालय तुमच्यासाठी ---

**प्रिय विद्यार्थी मित्र मैत्रीणीनो,**

चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये शिक्षण क्षेत्रात नवीन शैक्षणिक धोरणाच्या माध्यमातून आमूलाग्र बदल होत आहेत. या बदलांना समजावून घेऊन आपल्याला आपली वाटचाल करायची आहे व आपले उज्वल भविष्य घडवायचे आहे. विद्यार्थ्यांच्या भावी उज्वल शैक्षणिक वाटचाली साठी महाविद्यालय कटीबद्ध आहे. त्यामुळे चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये महाविद्यालयात वाणिज्य व विज्ञान शाखेमध्ये नवीन पदवीत्तर अभ्यासक्रम सुरू केले जाणार आहेत.

मित्रांनो भाकरीची शिदोरी जशी आपली भूक भागवते, पाणी जसं आपली तहान भागवते तसेच ज्ञान आपल्या बुद्धीचे भरण पोषण करत असते. तुम्हा सर्वांना या टप्प्यावर ज्ञानाची तहान, भूक लागली पाहिजे. तुम्हाला समाजात एक स्वतंत्र ओळख तयार करायची असेल तर तुमच्याकडे स्वतःचे विचार असायला हवेत आणि इतरांप्रमाणे तुम्ही आदर करायला शिकले पाहिजे कारण ज्याच्याकडे ज्ञान असते, त्यांच्याकडे विवेक असतो नम्रता असते म्हणून तर म्हणतातना 'विद्या विनयने शोभते' हे अगदी खरं आहे. मित्रांनो आज आपल्यासमोर खूप महत्त्वाची आव्हाने आहेत. त्यामध्ये दुष्काळ, गरीबी, शेतकरी आत्महत्या, पर्यावरणाचा होणारा न्हास, जल व्यवस्थापन, कोरोना या सर्व प्रश्नावर काम करण्यासाठी पारंपरिक रूढीबद्ध उपाय योजनांचा विचार करून चालणार नाही तर नवे मार्ग, नवे आदर्श, नवे विचार शोधावे लागतील त्यासाठी महाविद्यालयात शिकत असताना तुम्ही तुमच्या विषयाचा चोहोबाजूंनी अभ्यास करावयास हवा त्यातून जे निष्कर्ष हाती येतील त्याचा या प्रश्नासाठी समाजासाठी उपयोग करावयास हवा. येणाऱ्या काळात महाविद्यालय समाजापर्यंत व समाज महाविद्यालयापर्यंत जोडत नेऊन एक आदर्श समाज आपल्याला निर्माण करायचा आहे. त्यासाठी ही सर्व जबाबदारी पेलत असताना तुम्ही या प्रवासातील वाटाडे आहात. त्यासाठी तुम्हाला आवश्यक ते मार्गदर्शन, दिशा देण्याचे महत्त्वपूर्ण काम प्राध्यापक वर्ग जरूर पेलतील, त्यासाठी शिक्षकाबरोबर संवादी रहा. महात्मा गांधी यांनी म्हटल्याप्रमाणे 'विचारांना कृतीची जोड द्या तुमचे जीवन व व्यक्तिमत्त्व अधिक सुंदर बनवा म्हणजे समाजाला आपोआप सौंदर्य प्राप्त होईल.

तुमच्या भावी वाटचालीसाठी हार्दिक शुभेच्छा!!!

दि ०१/०६/२०२४

महाराष्ट्र दिन

प्राचार्य

डॉ. रंगनाथ आहेर

कष्ट ही एक अशी चावी आहे जे नशीबात नसलेल्या गोष्टींचे सुध्दा दरवाजे उघडते..

**परिचय**

करवीर छत्रपती चौथे शिवाजी महाराज यांच्या त्यागातून व छत्रपती शाहू महाराज यांच्या प्रेरणेतून इ.स.१९१९ साली अहमदनगर येथे मराठा बोर्डिंगची स्थापना करण्यात आली.राजर्षी शाहू महाराज यांनी करवीर छत्रपती चौथे शिवाजी महाराज यांचे स्मरणार्थ मराठा बोर्डिंगच्या स्थापनेसाठी रुपये एक हजार व वार्षिक खर्चासाठी दरमहा दोनशे रुपये अनुदान दिले यातूनच 'अहमदनगर जिल्हा मराठा विद्या प्रसारक समाज' या शैक्षणिक संस्थेची उभारणी झाली. श्री ढोकेश्वर महाविद्यालयाची स्थापना १९ सप्टेंबर १९९४ रोजी' कला महाविद्यालय ,टाकळी ढोकेश्वर' यानावाने करण्यात आली.२००८-२००९ मध्ये महाविद्यालयात विज्ञान शाखा सुरु करण्यात आली तर २०१३-२०१४ मध्ये वाणिज्य शाखेची सुरवात करण्यात आली. टाकळी ढोकेश्वर मध्ये अहमदनगर जिल्हा मराठा विद्या प्रसारक समाजाचे माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालय,जवाहर नवोदय विद्यालय,रयत शिक्षण संस्थेचे कन्या विद्यालय यामुळे शैक्षणिक वातावरण उच्चप्रतीचे आहे.प्राचीन काळातील ढोकेश्वराचे डोंगरामध्ये कोरलेले लेणे ही टाकळी ढोकेश्वर मुख्य ओळख आहे.

**ज्ञान हे पैशापेक्षा श्रेष्ठ आहे, कारण पैशाचे रक्षण तुम्हाला करावे लागते; परंतु ज्ञान तुमचेच रक्षण करते.**



## महाविद्यालयाचे बोधचिन्ह व बोधवाक्य

महाविद्यालयाचे बोधचिन्ह म्हणून वर्तुळामध्ये छत्रपती शिवाजी महाराजांची मुद्रा

आणि त्यामध्ये “तेजोऽसितेजो मे देहि” हे बोधवाक्य घेण्यात आले आहे.

- |              |   |  |
|--------------|---|--|
| १) वर्तुळ    | - | वसुधैव कुटुंबम्, आणि सतत गतीशिलतेच प्रतिक  |
| २) शिवमुद्रा | - | १) साहस, पराक्रम, नेतृत्व, युग दृष्टेपण<br>२) लोककल्याण आणि सामाजिक न्याय<br>३) सर्व धर्म समभाव आदि आदर्श गुणांचे प्रेरणास्थान |
| ३) बोधवाक्य  | - | “तेजोऽसि तेजो मे देहि”   |

शुक्ल यजुर्वेदाच्या वाजसनेय संहितेच्या १९ व्या अध्यायातील ९ वी ऋचायाज्ञवल्क्य ऋषींनी मध्यान्हीच्या तळपणाच्या सूर्याला केलेली ही प्रार्थना.

“ (हे सूर्या ! ) तू तेजोनिधी आहेस मला तेज दे आणि माझ्यात तुझ्या तेजाचा सतत वास राहू दे.”  
तेज हा शब्द उर्जा आणि ज्ञानाचे प्रतिक आहे.

**\* महाविद्यालयाचे ध्येय आणि उद्दिष्टे \***

- १) महाविद्यालयाचे ध्येय: महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास घडवून आणणे.
- २) महाविद्यालयाचे उद्दिष्टे:-
  - १) देशातील लोकशाही समाजवाद अधिक बळकट करण्यासाठी विद्यार्थ्यांमध्ये कृतीशील वैज्ञानिक आणि मानवतावादी दृष्टीकोन निर्माण करणे.
  - २) भविष्यकालीन आव्हानांना सामोरे जाण्याबाबतच्या जाणीवा विद्यार्थ्यांमध्ये जागृत करणे.
  - ३) माहिती आणि तंत्रज्ञान, शिक्षणविषयक सुविधा उपलब्ध करून देणे.
  - ४) विद्यार्थ्यांमधून उत्तम खेळाडू निर्माण करण्यासाठी आवश्यक सुविधा उपलब्ध करणे.
  - ५) विविध उपक्रमांत विद्यार्थ्यांचा सहभाग वाढविणे.
  - ६) शिक्षकांच्या ज्ञानाचा उपयोग करून विद्यार्थी कल्याण साधणे.
  - ७) सामाजाभिमुख विस्तार कार्य हाती घेणे.
  - ८) विद्यार्थ्यांमध्ये सकारात्मक प्रवृत्ती निर्माण करणे.

## महाविद्यालयाची मान्यता

College opening Permission : शासन पत्र क्र.एनजीसी २५४९/७३५६/मशि-३दि२९  
ऑगस्ट १९९४.

university Sanction : जा. क्र.बीए/ए/३६४दिनांक४/१/१९९६

Science Faculty Opening : शासन निर्णय क्रमांक –एनजीसी२००८/(१८/०८)/ मशि-३.  
संचालक उच्च शिक्षण यांचे पत्र क्र.एनजीसी/०८-  
०९/नाविमहाअतु/मान्यता /मवि२-३, दिनांक ०९/०५/२००८

Commerce Faculty Opennig : शासन निर्णय क्रमांक : एनजीसी२०११/(२४०/११)/ मशि-  
४,दि. २५ ऑक्टोबर २०१३

माहिती पत्रक २०२४-२५

## शैक्षणिक सत्रे २०२४-२५

- प्रवेश प्रक्रिया : १ जून २०२४ पासून
- प्रथम सत्र : १३ जून २०२४ ते ३० ऑक्टोबर २०२४
- प्रथम चाचणी : विद्यापीठ वेळापत्रकाप्रमाणे
- सत्रांत परीक्षा : विद्यापीठ वेळापत्रकाप्रमाणे
- द्वितीयसत्र : विद्यापीठाच्या आदेशानुसार
- द्वितीयचाचणी : विद्यापीठ वेळापत्रकाप्रमाणे

## प्रासंगिक सुटया

- २९ जुन २०२४ : बकरी ईद
- २९ जुलै २०२४ : मोहरम
- १५ ऑगस्ट २०२४ : स्वातंत्र्य दिन
- १६ ऑगस्ट २०२४ : पारशी नवीन वर्ष
- १९ सप्टेंबर २०२४ : गणेश चतुर्थी
- २८ सप्टेंबर २०२४ : ईद-ए-मिलाद
- २ ऑक्टोबर २०२४ : महात्मा गांधी जयंती
- २४ ऑक्टोबर २०२४ : दसरा
- १२ नोव्हेंबर २०२४ : दिवाळी
- १३ नोव्हेंबर २०२४ : दिवाळी
- १४ नोव्हेंबर २०२४ : दिवाळी
- १५ नोव्हेंबर २०२४ : दिवाळी
- २७ नोव्हेंबर २०२४ : गुरुनानक जयंती
- २५ डिसेंबर २०२४ : ख्रिसमस
- २६ जानेवारी २०२५ : प्रजासत्ताक दिन
- १९ फेब्रुवारी २०२५ : शिवजयंती
- १४ एप्रिल २०२५ : डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर जयंती
- ०१ मे २०२५ : महाराष्ट्र दिवस

## भौतिक सुविधा

### १) इमारत :(Building)

संस्थेने महाविद्यालयासाठी आवश्यक असणाऱ्या भव्य इमारती उपलब्ध करून दिल्या आहेत. वर्ग खोल्या, ग्रंथालय, कार्यालय, जिमखाना, मुला - मुलींचे वसतिगृह यासाठी स्वतंत्र इमारती आहेत. अभ्यागत निवासाचे बांधकाम पूर्ण झालेले आहे.

### २) प्रयोगशाळा : (Laboratory)

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या आर्थिक मदतीतून विज्ञान प्रयोगशाळेची इमारत व संशोधन प्रयोगशाळा पूर्ण झाली आहे. विज्ञान शाखेतील पदार्थ विज्ञान रसायनशास्त्र, वनस्पतीशास्त्र, प्राणीशास्त्र तसेच भूगोल विभागासाठी पाणी, वीज, गॅस तसेच आधुनिक उपकरणांनी युक्त स्वतंत्र प्रयोगशाळा आहेत. यामध्ये ६० संगणक , लॅन, इंटरनेट, Broad Band, यु. पी. एस. बॅटरी बॅकअप सुविधा आहे. संगणक विभागासाठीही स्वतंत्र प्रयोगशाळा आहे.

### ३) मध्यवर्ती ग्रंथालय (Central Library)

उच्च शिक्षणात ग्रंथालयाचे महत्त्व अनन्यसाधारण आहे. ग्रंथालयात क्रमिक पुस्तकांबरोबर इतर सर्वच क्षेत्रातील दुर्मळ आणि मूल्यवान ग्रंथ, संदर्भ ग्रंथाचा संग्रह करण्यात आला आहे. ग्रंथालयात एकूण ४८,७३७ ग्रंथ असून ६५ नियतकालिके व १६ वृत्तपत्रे विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध करून दिली जातात. ग्रंथालयाची इमारत सर्व सोयींनी युक्त अशी आहे व अभ्यासिकेची मुले व मुलींकरिता स्वतंत्र व्यवस्था आहे. ई-लायब्ररी सुविधा ग्रंथालयाने उपलब्ध करून दिलेली आहे. ग्रंथालयाने DELNET, INFLIBNET, SOFTECH व University of Pune यांचे सभासदत्व घेतलेले आहे

### क्रीडा विभाग : (Gymkhana)

महाविद्यालयाचा क्रीडा विभाग विद्यार्थ्यांच्या बौद्धिक शारीरिक विकासासाठी प्रयत्नशील आहे. महाविद्यालयाचे क्रीडांगण भव्य व प्रशस्त असून व्हॉलीबॉल, हॅड बॉल, कबड्डी, खो-खो तसेच भालाफेक, गोळाफेक, थाळीफेक, भारोतोलन, बुद्धिबळ, टेबल टेनिस , बॅडमिंटन, क्रिकेट, बेसबॉल, सॉफ्टबॉल इ. मैदानी व वैयक्तिक स्पर्धांसाठी सुविधा उपलब्ध आहे. क्रीडा क्षेत्रात विशेष प्राविण्य मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी पारितोषिके दिली जातात. व्यायामासाठी सुसज्य जिम आहे.

### ४) रम्य व सुंदर परिसर:

महाविद्यालय परिसरात प्रवेश केल्यावर प्रसन्न वाटावे या हेतूने जाणीवपूर्वक प्रयत्न केला जातो. वनस्पतीशास्त्र विभागासाठी स्वतंत्र वनस्पती उद्यान विकसित केले आहे. कॅक्टस गार्डन, औषधी वनस्पती उद्यान, मसाल्याच्या वनस्पती हे महाविद्यालयाचे आकर्षण आहे.

### ५) आरोग्य केंद्र :(Health Center)

महाविद्यालयीन विद्यार्थी व कर्मचाऱ्यांसाठी प्राथमिक उपचारांसाठी आरोग्य केंद्र उपलब्ध आहे. आरोग्य केंद्रामार्फत महाविद्यालयात प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची नियमित वैद्यकीय तपासणी केली जाते. आरोग्य केंद्रात रक्तगट व हिमोग्लोबिन तपासणी, आरोग्यविषयक सल्ला दिला जातो. आरोग्यकेंद्राच्या मार्फत विद्यार्थ्यांकरिता समुपदेशन उपक्रम राबविला जातो.

### ६) विद्यार्थिनी वसतिगृह : ( Ladies Hostel)

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या अनुदानातून महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींसाठी २० खोल्यांचे भव्य असे १ वसतिगृह ४० विद्यार्थिनींसाठी उपलब्ध करून दिलेले आहे. यामध्ये जेवणासाठी स्वतंत्र स्वयंपाकगृह, भोजन कक्ष, स्वतंत्र अभ्यासिका, अभ्यासगत कक्ष, टी व्ही हॉल, २४ तास गरम व थंड पाण्याची सोय,

इंटरनेट मशीन, शुद्ध पिण्याचे पाणी उपलब्ध आहे. विद्यार्थिनींसाठी अधिकाधिक व स्वतंत्रपणे एक समिती कार्यरत आहे. वसतिगृहामध्ये विद्यार्थिनी व्यक्तिगत विकासासाठी विविध व्याखाने सण व उत्सव इ. चे यशस्वीपणे आयोजन केले जाते. वसतिगृहात राहणाऱ्या विद्यार्थिनींसाठी विविध परीक्षेत प्राविण्य मिळविल्यास त्यांना वसतिगृह प्रवेश फीमध्ये अंशतः सवलत दिली जाते.

**७) इंटरनेट सुविधा:-**

कार्यालय, ग्रंथालय, मध्यवर्ती ठिकाणी व प्रत्येक विभागात इंटरनेटची सुविधा उपलब्ध आहे व आवारात वाय फाय सुविधा उपलब्ध आहे.

**८) विद्यार्थिनी कक्ष :-**

विद्यार्थिनींना मोकळ्या वेळेत अभ्यास करता यावा, चर्चा करता यावी यासाठी सर्व सोयींनी युक्त असा विद्यार्थिनी कक्ष महाविद्यालयाने उपलब्ध केला आहे.

**९) सभागृह:-** वेळोवेळी होणाऱ्या कार्यक्रमासाठी, चर्चासत्रांसाठी स्वतंत्र व आधुनिक सुविधांनी युक्त असे सभागृह 'राजर्षी शाहू सभागृह' उपलब्ध आहे.

**10) डिजिटल लॅब :-** महाविद्यालयामध्ये डिजिटल लॅब स्वतंत्रपणे उभारण्यात आली असून महाविद्यालयात सर्व शिक्षक व संशोधक आणि पदव्युत्तर वर्गाचे विद्यार्थी या लॅबचा आपले Online व डिजिटल काम पूर्ण करण्यासाठी करत आहेत.

---

## विविध उपक्रम

### १) राष्ट्रीय छात्र सेना (N.C.C.)

अहमदनगर जिल्ह्यातील एक आदर्श युनिट म्हणून महाविद्यालयाच्या छात्र सेनेचा नावलौकिक आहे. बी व सी. प्रमाणपत्र परीक्षांचे तसेच लष्करी व मुलकी सेवेतील नोकरीच्या संधीबाबत विशेष मार्गदर्शन या विभागात दिले जाते.

#### ● प्रवेशांची संख्या- ५३

#### ● सवलती :

- १) पॉलीटेक्निक कॉलेजला १० जागा राखीव.
- २) इंजीनियरिंग व वैद्यकीय प्रवेशाकरिता परीक्षेमध्ये मिळविलेल्या गुणात २ गुण वाढवून मिळतात.
- ३) सैन्यदलात निवडीच्या वेळी प्राधान्य
- ४) एन. सी. सी. च्या वतीने स्कॉलरशीप
- ५) महाविद्यालयाच्या वतीने बेस्ट कॅडेटची निवड
- ६) विद्यापीठ नियमानुसार (Ordinance No. 163) एन. सी. सी. (बी व सी सर्टिफिकेट धारक) १२० तासिका पूर्ण केल्यानंतर त्या त्या शैक्षणिक वर्षात ५ गुण जास्त दिले जातात.
- ७) या योजनेमध्ये प्रथम वर्ष पदवी वर्गातील विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जातो.

### २) राष्ट्रीय सेवा योजना :

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक व राष्ट्रीय जाणीव निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला जातो. या योजनेमध्ये निवडक विद्यार्थ्यांना समाविष्ट केले जाते. या उपक्रमातून गाव, सार्वजनिक ठिकाणी स्वच्छता, वृक्षारोपण व संवर्धन, रक्तदान व एडस् विरोधी सामाजिक जागृती, सामाजिक परिवर्तन, व्यक्तिमत्त्व विकास, राष्ट्रीय कर्तव्य, नेतृत्व विकास, स्त्री-पुरुष समानता, साक्षरता उपक्रम, महिला सबलीकरण, बालकामगार सर्व्हे, भौगोलिक स्थान निश्चिती व सामाजिक, आर्थिक सर्वेक्षण याचबरोबर राष्ट्रीय सेवा योजना, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने जे उपक्रम आखले ते सर्व कार्यक्रम एन. एस. एस. राबविते. राष्ट्रीय स्तरावर परेडला विद्यार्थ्यांना पाठविले जाते. इतर ठिकाणाच्या विविध उपक्रमासाठी निवडक विद्यार्थी पाठविले जातात. प्रवेश संख्या: २५० इतकी वर्षभरामध्ये १२० तास सामाजिक / सामूहिक कार्य करावे लागते. तसेच ७ दिवसांचे विशेष शिबिर घेतले जाते यातून जिल्हा, विद्यापीठीय व राष्ट्रीय पातळीवरील शिबिरांसाठी उत्कृष्ट स्वयंसेवकांची निवड केली जाते. एन. एस.एस. व एन. सी. सी. या उपक्रमामध्ये सहभाग घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना विद्यापीठ अध्यादेश १६३ नुसार वार्षिक परीक्षेमध्ये अधिक १० गुण दिले जातात.

### ३) पालक संघ:

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी शिक्षक पालक- विद्यार्थी यांच्यात समन्वय साधण्यासाठी पालक संघ स्थापन्यात आला. परिसराच्या गरजा, रोजगार संधी, नवीन अभ्यासक्रम व उपक्रम याबाबत मार्गदर्शन करण्यासाठी व वर्तमान जीवनातील आव्हाने पेलण्यासाठी विद्यार्थी सबल, समर्थ व्हावा त्याचा आत्मविश्वास

वाढावा प्रगती व्हावी. हा दृष्टिकोन समोर ठेवून पालक संघ कार्यात आहे. पालकांच्या वेळोवेळी बैठका होतात.त्यामध्ये विद्यार्थी व्यक्तिमत्त्व विकास, शिक्षण विस्तार, लोकशिक्षण इ. उपक्रमांबाबत विचार विनियम केला जातो व महाविद्यालय प्रशासनास मौलिक सूचना केल्या जातात.

**४) माजी विद्यार्थी संघ:**

माजी विद्यार्थी हा महाविद्यालयाचा अतिशय महत्त्वाचा घटक आहे. स्वतःला आलेल्या अडचणी, अपूर्ण गरजा व उणीवावर मात करत समाजाचा जबाबदार घटक बनलेला असतो तो महाविद्यालयाचा व विद्यार्थ्यांचा मित्र व हितचिंतक बनून समस्यांवर मात करण्याची प्रेरणा देऊ शकतो. तसेच तो महाविद्यालयीन प्रशासनास मौलिक सुचना देऊ शकतो या उद्देशाने महाविद्यालयात माजी विद्यार्थी संघ स्थापन करण्यात आला आहे.

**५) तक्रार निवारण कक्ष:**

महाविद्यालयामध्ये शिस्त व अनुशासन राहावे यासाठी महाविद्यालयीन विविध घटकांबाबत किंवा नियमांच्या उल्लंघनाबाबत काही तक्रार असल्यास तक्रार निवारण कक्षाद्वारे विद्यार्थी , कर्मचारी, प्राध्यापक यांना परस्पर विरुद्ध तक्रार दाखल करता येतील. संबंधित घटकांस आपली तक्रार लेखी स्वरूपात सूचना पेटीमध्ये टाकता येईल सदरसमिती तक्रारीची दखल घेऊन निवारण करील अथवा दोषींवर योग्यती दंडात्मक कार्यवाही केली जाईल.

**६) विज्ञान मंडळ(Science Association)**

आजचे युग विज्ञानाचे युग आहे. एकविसाव्या शतकात यशस्वी होण्यासाठी मानवाला विज्ञानाचीच कास धरावी लागेल. विद्यार्थ्यांचा वैज्ञानिक दृष्टिकोन वृद्धीगत व्हावा. यासाठी विज्ञान मंडळ कार्यरत असते. विज्ञान मंडळाच्या वतीने विज्ञान विषयक निबंध स्पर्धा,तज्ज्ञ व्यक्तींची व्याख्याने, भिक्तीचित्र स्पर्धा, वैज्ञानिक सहली, विज्ञान स्पर्धा परीक्षा, विज्ञान प्रश्नमंजुषा , शिक्षक दिन इ. उपक्रम आयोजित केले जातात.

**७) सामाजिक शास्त्रे मंडळ:**

या मंडळावर सामाजिक , राजकीय, आर्थिक लोकांतांत्रिक आणि सांस्कृतिक प्रश्नांवर व्याख्याने , चर्चासत्रे, कार्यशाळा, प्रदर्शन इ. सामाजिक उद्बोधन केले जाते. सामाजिक प्रश्नांच्या संदर्भामध्ये विद्यार्थ्यांमध्ये जाणीव जागृती निर्माण करण्याचे महत्त्वपूर्ण काम हे मंडळ करते.

**८) भाषा व साहित्य मंडळ:-**

मराठी, इंग्रजी व हिंदी भाषा आणि साहित्य या विषयांवर विविध उपक्रमांचे आयोजन करून त्या विषयातील महत्त्वपूर्ण बदल विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचविण्याबरोबरच भाषा, साहित्य व संस्कृती यांचे संवर्धन व्हावे व या संदर्भातील सामाजिक अभिरुची वाढीस लागावी म्हणून भाषा आणि साहित्य मंडळाची स्थापना करण्यात आली.

**९) वाणिज्य मंडळ:-**

उत्पादन, विनिमय, वितरण, जाहिरात, नफा-तोटा तसेच नियोजन, अंदाजपत्रक या गोष्टींना व्यापारात महत्त्वाचे त्याचे स्थान आहे. देशाच्या विकासात ह्या गोष्टींना महत्त्व दिले जाते. विद्यार्थ्यांना वाणिज्य अभ्यासाचा वैयक्तिक, सामाजिक आणि राष्ट्रीय जीवनात उपयोग करावा या हेतूने वाणिज्य मंडळ कार्य करते. वाणिज्य मंडळामार्फत , आयुर्विमा , बँकिंग मार्केटिंग जाहिरात इ. क्षेत्रातील तज्ज्ञांची व्याख्याने आयोजित केली

जातात. विद्यार्थ्यांचे उद्योजकीय ज्ञान वृद्धिंगत व्हावे या हेतूने कार्यालये, व्यवस्थापन संस्था यांना शैक्षणिक भेटी दिल्या जातात.

### ११) शैक्षणिक सहली:-

शैक्षणिक उपक्रमाचाच एक भाग म्हणून तसेच पर्यटन उद्देश साधण्यासाठी ऐतिहासिक, भौगोलिक आयोजन केले जाते. वनस्पतीसंग्रह, वेगवेगळे प्राणी, अभ्यासक्रमाशी निगडित प्रकल्पांचा अभ्यास करण्यासाठी प्रत्यक्ष पाहणी केली जाते. निरीक्षणातून अभ्यास हा शैक्षणिक सहलींचा उद्देश आहे.

### १२) परिसर मुलाखतींचे आयोजन:-

महाविद्यालयात पदवी व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी वेळोवेळी कॅम्पस मुलाखतींचे आयोजन करण्यात येते.

### विद्यार्थी विकास विभाग : विविध योजना

महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६, कलम २६ नुसार विद्यार्थी विकास मंडळ हे एक प्राधिकरण आहे. विद्यार्थी शिक्षणाचा केंद्रबिंदू आहेत. त्यांचा सर्वांगीण विकास करणे हा उच्च शिक्षणाचा उद्देश आहे. एक समर्थ आणि जबाबदार नागरिक घडविण्यासाठी विद्यापीठ व महाविद्यालय प्रयत्नशील आहेत. या प्रयत्नाचा एक भाग म्हणून महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६, कलम ५६ (२) (क) नुसार महाविद्यालयात विद्यार्थी विकास कक्ष स्थापन केलेला आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोग, विद्यापीठ विद्यार्थी विकास मंडळ यांच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार महाविद्यालयात विद्यार्थी विकास मंडळाद्वारे विविध योजना राबविल्या जातात. या योजनांचा पुरेपूर फायदा घेण्याचा प्रयत्न विद्यार्थ्यांनी करावा.

१. **कर्मवीर भाऊराव पाटील “कमवा व शिका” योजना:** सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ अंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या कमवा व शिका या योजनेत पदवी अथवा पदव्युत्तर वर्गात शिक्षण घेणाऱ्या, नियमित असलेल्या विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयीन शिक्षण घेण्यासाठी या योजनेअंतर्गत विविध विभागातून कामे देऊन आर्थिक मदत केली जाते. ४५ रुपये तासाप्रमाणे मानधन दिले जाते. “ज्ञान बनो कर्मशील कर्म ज्ञानवान” या सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या गीतातील पंक्तीचा विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष अनुभव येतो.

२. **विद्यार्थी सुरक्षा योजना:** महाविद्यालयात प्रवेश घेतलेला विद्यार्थी अपघातग्रस्त झाल्यास, त्याला मदत करण्यासाठी पुढील योजना कार्यान्वित आहेत.

**अ. विद्यार्थी अपघात सुरक्षा विमा योजना:** अपघाती निधन किंवा अपघातामुळे निर्माण झालेल्या अपंगत्व यासाठी विमा योजनेतून अर्थसहाय्य दिले जाते. अपघाती निधनासाठी रुपये १००००० (एक लाख), औषधोपचारासाठी रुपये ५०००० (पन्नास हजार) व कायमचे अपंगत्व अथवा अंशिक अपंगत्व झाल्यास रुपये पन्नास हजार ते एक लाख, विमा कंपनीकडून नुक सान भरपाई म्हणून दिले जाते. त्यासाठी योग्य त्या कागदपत्रांची वेळेत पूर्तता करणे आवश्यक आहे.

**ब. आपत्कालीन सहाय्य:** अपघातामुळे विद्यार्थ्यांस इजा पोहोचल्यास त्याला तातडीने अर्थसहाय्य मिळावे म्हणून मिळावे म्हणून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडून हे आपत्कालीन सहाय्य देण्यात येते. त्यासाठी योग्य तो प्रस्ताव प्राचार्य मार्फत विद्यापीठाकडे पाठवणे आवश्यक आहे.

३. **विद्यार्थी तक्रार निवारण कक्ष:** महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६, कलम ५६ (२) (ख) नुसार विद्यार्थ्यांच्या तक्रारी दूर करण्यासाठी आणि अशा तक्रारी कमी करण्यासाठी आणि त्यास अटकाव करण्यासाठी महाविद्यालय तक्रार निवारण कक्ष स्थापन केलेला आहे.

४. **रॅगिंग प्रतिबंधक समिती:** महाविद्यालयात रॅगिंगच्या प्रकारांना प्रतिबंध करण्याच्या दृष्टीने रॅगिंग प्रतिबंधक अधिनियम १९९९ लागू केला आहे. त्याचप्रमाणे विद्यापीठ अनुदान आयोगाने निर्गमित केलेला UGC Regulation on Curbing the menace of Ragging in Higher Education Institution, 2009 अधिनियम तरतुदी नुसार त्यासाठी महाविद्यालयात रॅगिंग प्रतिबंधक समितीची स्थापना केली आहे.

५. **सांस्कृतिक मंडळ:** महाविद्यालयीन विद्यार्थी-विद्यार्थिनींच्या सुप्त कलागुणांना वाव देण्यासाठी तसेच त्यांच्यातील कलागुणांचा आविष्कार करण्यासाठी सांस्कृतिक मंडळ कार्यशील असते. यासाठी विद्यापीठाद्वारे राज्य व देश पातळीवर आयोजित केल्या जाणाऱ्या स्पर्धा सहभाग व सांस्कृतिक उपक्रमांची देवाण-घेवाण करण्यासाठी महाविद्यालयात स्वतंत्र सांस्कृतिक समन्वयक किंवा अधिकारी यांची नेमणूक केलेली आहे.

६. **लिंगभाव विषयक समानता कक्ष:** भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद १५ नुसार महाविद्यालयात लिंगभाव समानता (Gender Equality) आणि या घटकांमधील सुसंवाद वाढवणे व टिकवणे यासाठी महाविद्यालयात स्वतंत्र लिंगभाव विषयक समानता कक्ष कार्यरत आहे.

७. **विद्यार्थी आरोग्य योजना:** महाविद्यालय विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी प्रयत्नशील आहे. विद्यार्थ्यांना ज्ञान देण्याबरोबरच त्यांचे आरोग्य चांगले राहावे यासाठी विविध आरोग्यविषयक तपासण्या नियमित करण्यात येतात व त्यांना आवश्यकतेनुसार वैद्यकीय सल्ला देण्यात येतो. महाविद्यालयातील आरोग्य समिती व आरोग्य केंद्रामार्फत (Health Care Centre) विद्यार्थ्यांसाठी पुढील उपक्रम राबवले जातात.

अ. प्रथम वर्गात प्रवेश घेणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांचे आरोग्य तपासणी केली जाते.

ब. रक्तगट तपासणी केली जाते.

क. विद्यार्थिनींसाठी हिमोग्लोबिन आणि रक्तगट तपासणी केली जाते.

८. **गरीब विद्यार्थी आर्थिक सहाय्य योजना:** महाविद्यालयात शिक्षण घेत असलेल्या आर्थिकदृष्ट्या अत्यंत गरीब तसेच अनाथ विद्यार्थी-विद्यार्थिनींना महाविद्यालयातील प्राध्यापकांच्या व कार्यालयीन कर्मचारी यांच्या सहकार्यातून प्रत्येक वर्षी अर्थसहाय्य देण्यात येते.

९. **ज्ञानज्योत वार्षिक नियतकालिक:** महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या सृजनशील शक्तीला विस्तीर्ण अवकाश प्राप्त करून देणारे माध्यम म्हणजे महाविद्यालयीन ज्ञानज्योत वार्षिक नियतकालिक होय. त्यामध्ये कथा, कविता, वैचारिक लेख, समीक्षा, विनोद, वैज्ञानिक लेख, आधुनिक शैक्षणिक धोरण तसेच संबंधित नियम कायदे मार्गदर्शक तत्वे इत्यादींच्या लेखनाला प्रसिद्धी दिली जाते. या माध्यमातून विद्यार्थ्यांची लेखनशैली वाढण्यास मदत होते. सन २०१३-१४ या वर्षात चेतना नियतकालिकास पुणे विद्यापीठाचा पुरस्कार मिळाला आहे.

१०. **विद्यार्थी संसद:** विद्यार्थी संसद हे विद्यार्थ्यांचे कृतिशील व्यासपीठ आहे. विद्यापीठ कायद्याने निश्चित केलेल्या मार्गदर्शक आराखड्यानुसार विद्यार्थी प्रतिनिधींची संसद तयार करून महाविद्यालयाच्या विविध उपक्रमांच्या नियोजनात त्यांचा सक्रीय सहभाग घेतला जातो.

११. **दिव्यांग विद्यार्थी सोयीसुविधा:** महाविद्यालयातील दिव्यांग विद्यार्थी, शिक्षक कर्मचारी यांच्यासाठी महाविद्यालयात समानसंधी पक्षाची स्थापना केलेली आहे. तसेच ग्रंथालयात स्वतंत्र कक्ष निर्माण केलेला आहे. तसेच महाविद्यालयात स्वतंत्र अध्ययन सुविधा, रेलिंग, रॅम्प, ब्रेल लिपी तंत्रज्ञान तसेच शिष्यवृत्ती या व अशा अनेक आवश्यक सुविधा निर्माण केल्या आहेत.

१२. **आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण:** भारतात मागील काही वर्षांमध्ये अनेक भीषण नैसर्गिक आपत्ती येऊन गेल्या. आपत्तीमुळे झालेली हाणी कमी करण्यासाठी आपत्ती व्यवस्थापन महत्त्वाचे आहे. आपल्या देशात भूकंप, दुष्काळ, दंगल, चक्रीवादळे, आग, औद्योगिक अपघात, त्सुनामी लाटा, अतिवृष्टी या आपत्तींची वारंवारता वाढली आहे. या सर्वांचा विचार करून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण योजना महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी सुरू केली आहे. त्यासाठी महाविद्यालयात स्वतंत्र आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण कक्षाची स्थापना केली आहे.

१३. **महाराणी तारारणी विद्यार्थिनी मंच:** या मंचाच्या वतीने विद्यार्थिनींसाठी पुढील उपक्रम राबविण्यात येतात.

अ. **निर्भय कन्या अभियान:** सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी विकास मंडळ व महाविद्यालय विद्यार्थी विकास मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयात “निर्भय कन्या अभियान” या योजनेद्वारे विद्यार्थिनींमध्ये

स्वसंरक्षणार्थ (Self Defence), बौद्धिक, शारीरिक, मानसिक, भावनिक इत्यादी स्तरावर सक्षम बनविण्यासाठी त्यांना शास्त्रोक्त प्रशिक्षण दिले जाते.

**ब. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्व विकास योजना:** विद्यार्थिनींसाठी शिबिरे, तज्ञांची व्याख्याने, स्वयंरोजगार मार्गदर्शन, विविध विषयावर मेळावे, मुलाखती इत्यादीचे आयोजन केले जाते.

**क. हिमोग्लोबिन तपासणी:** आरोग्याची योग्य ती काळजी न घेतल्याने विद्यार्थिनींना अनेक शारीरिक समस्यांना सामोरे जावे लागते. त्याचाच एक भाग म्हणून मुलींची हिमोग्लोबिन तपासणी व रक्तगट चाचणी करून वैद्यकीय सल्ला दिला जातो.

**१४. स्पर्धा परीक्षा व व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र:** महाविद्यालयात शिक्षण घेत असताना विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षा, व्यवसाय व स्वयंरोजगार बाबत मार्गदर्शन केले जाते. या विभागामार्फत विद्यार्थ्यांना विविध स्पर्धा परीक्षांची माहिती दिली जाते. त्याचबरोबर तज्ञांची व्याख्याने आयोजित केली जातात. यामध्ये विशेषता व्यक्तिमत्व विकास, मुलाखत तंत्र, नोकरीच्या संधी व स्पर्धा परीक्षेची तयारी कशी करावी याविषयी मार्गदर्शन केले जाते.

**अ. व्यवसाय मार्गदर्शन:** यामध्ये विविध व्यवसाय सुरू करण्यासंदर्भात मार्गदर्शन केले जाते. त्यासाठी तज्ञांची व्याख्याने, कार्यशाळा, परिसंवाद इत्यादी आयोजित केले जातात.

**ब. प्लेसमेंट सेल:** महाविद्यालयात प्लेसमेंट सेल कार्यरत असून त्यामार्फत नोकरीसाठी असलेल्या संधी विद्यार्थ्यांच्या निदर्शनास आणून दिल्या जातात. विविध औद्योगिक क्षेत्रातील नामांकित कंपन्यांशी सुसंवाद साधून महाविद्यालयांमध्ये कॅम्पस इंटरव्ह्यू चे आयोजन केले जाते. या उपक्रमामुळे अनेक विद्यार्थ्यांना नामांकित कंपन्यांत नोकरीच्या संधी प्राप्त झाल्या आहेत.

**१५. विशेष मार्गदर्शन योजना:** अभ्यासक्रमात असलेल्या कठीण विषयाबाबत, उपघटकांबाबत न्यूनगंड कमी व्हावा, विषयाबाबत आत्मविश्वास वाढावा म्हणून जादा तासांची सराव वर्गाचे तसेच ब्रिज कोर्सचे आयोजन केले जाते.

**१६. बहिःशाल शिक्षण मंडळ:** विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आणि बहिःशाल शिक्षण मंडळ चालवले जाते. त्यात व्याख्याने कार्यशाळा, उद्बोधन वर्ग इत्यादीच्या उपक्रमातून समाज प्रबोधन केले जाते. तज्ञ व्यक्तींची व्याख्याने आयोजित केली जातात.

**१७. विद्यार्थी विषयक पूरक उपक्रम:** सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी विकास मंडळ व महाविद्यालयीन विद्यार्थी विकास मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने उच्च शिक्षण संपादन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी विविध शैक्षणिक उपक्रम, कार्यशाळा, चर्चासत्र इत्यादीचे आयोजन करण्यात येते. विविध विद्याशाखांतील समावेश असलेल्या विषयांचे अद्यावत ज्ञान विद्यार्थ्यांना मिळावे यासाठी विविध उपक्रमांचे आयोजन केले जाते.

**१९. व्यसनमुक्ती अभियान:** बिडी, तंबाखू, गुटखा आदी पदार्थांचे सेवन टाळण्यासाठी महाविद्यालयात व्यसनमुक्ती अभियान चालविले जाते. या अभियानात समाज, विद्यार्थी तसेच कर्मचारी यांचा सामाजिक जाणिवेतून समावेश केला आहे. महाविद्यालयाचा विद्यार्थी व्यसनमुक्ती प्रसाराचा कार्यकर्ता असावा म्हणून त्यासाठी वैद्यकीय तज्ञांचे, समुपदेशकांचे मार्गदर्शन उपलब्ध केले जाते. विद्यार्थ्यांना व्यसनांच्या दुष्परिणामांविषयी जाणीव निर्माण व्हावी म्हणून निबंध स्पर्धा, भिक्तीपत्रक स्पर्धांचे आयोजन केले जाते. महाविद्यालय परिसरात व्यसनी पदार्थांचे सेवन करणाऱ्या विद्यार्थी व कर्मचाऱ्यांना दंड केला जातो.

**२०. प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम:** महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांमध्ये स्वयंरोजगार निर्मिती कौशल्य विकासासाठी खालील प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम चालवले जातात;

- i. Vermiculture and vermicomposting
- ii. Journalism
- iii. Tourism
- iv. Apiculture

## विस्तारित कार्यक्रम (Extension Programmes)

### १) पर्यावरण जाणीव जागृती :-

शैक्षणिक वर्ष २००७-२००८ पासून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने एस. वाय. बी. ए./ बी. एस्सी.संगणक/ बी. एस्सी ./ बी कॉम. या वर्गासाठी पर्यावरणीय जाणीव जागृती हा सक्तीचा विषय सुरु केला. त्यानुसार पर्यावरण जाणीव जागृती हा विभाग महाविद्यालयात सुरु झाला. पर्यावरणाविषयी विद्यार्थ्यांमध्ये जाणीव जागृती व्हावी या उद्देशाने या विभागामार्फत विविध उपक्रम राबविले जातात. पर्यावरणाशी संबंधित प्रकल्प तयार करण्यासाठी मार्गदर्शन केले जाते.

### २) आपत्ती व्यवस्थापन:-

शैक्षणिक वर्ष २००९-२०१० पासून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने पदवी स्तरावर आपत्ती व्यवस्थापन हा विषय सक्तीचा केला आहे. आपत्तीचा सामना करण्यासाठी पूर्व प्रशिक्षण विद्यार्थ्यांना मिळावे तसेच त्यांच्यामध्ये साहस व सामर्थ्य निर्माण व्हावे या उद्देशाने हा विषय सुरु करण्यात आलेला आहे.

अन्न व प्रशासन महाराष्ट्र राज्य भेसळ प्रतिबंधन कायदा १९५४ (४) सेक्शन ७ अन्वये महाविद्यालयाच्या सभोवताली शंभर मिटर परिसरात तंबाखूशी निगडीत वस्तू विशेषतः गुटखा तंबाखू, सिगारेट यांची विक्री करणे, साठा करणे, बाळगणे अथवा खाणे गन्हा आहे.

## मायग्रेसन विषयी विद्यार्थ्यांना सूचना

दुसऱ्या महाविद्यालयात प्रथम प्रवेश घेणे. जर विद्यापीठ बदलले तरच मायग्रेसन करावे लागते. मायग्रेसनसाठी दोन टी. सी. तयार होतील. प्रथम मूळ टी. सी.सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे,येथे मायग्रेसनसाठी पाठवावा लागतो.

संगणक वेबसाईट <http://migrationunipuneonline.in> ऑनलाइन फॉर्म भरल्यानंतर त्यांच्या चार प्रति महाविद्यालयाच्या कार्यालयात घेऊन येणे . मूळ टी. सी. मार्कशीट झेरॉक्स प्रत ४२ रु पोस्टेज तिकीट लावलेले पाकीट या क्रमाने प्रतिविद्यापीठाकडे पाठविल्या जातात. विद्यापीठातून तुमच्या पत्यावर मायग्रेसन पाठविले जाते.

टी. सी. ची दुबार प्रत ज्या महाविद्यालयात प्रवेश घेतला त्या कॉलेजमध्ये घेऊन जाणे.

## विविध शिष्यवृत्त्या व शुल्क सवलतींची माहिती

- टीप:भारत सरकार शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थ्यांनी शिष्यवृत्तीसाठी आपण जमा केलेला मूळ शाळा सोडल्याचा दाखला किवा टी.सी.ची मूळ प्रतीची मोबाईल मध्ये फोटो काढून मूळ प्रत आपले शिष्यवृत्ती ऑनलाईन फॉर्म बरोबर अपलोड करून हार्डकॉपी बरोबर झेरॉक्स प्रत सादर करावी.
- अनुक्रमणिका :
  - १) ई. बी. सी. (आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय प्रवर्गासाठी)
  - २) प्राथमिक शिक्षकांचे मुला-मुलींना मिळणारी शुल्क सवलत पी. टी. डब्ल्यू.
  - ३) माध्यमिक शिक्षकांचे मुला-मुलींना मिळणारी शुल्क सवलत एस. टी. डब्ल्यू.
  - ४) स्वातंत्र्य सैनिकांच्या मुला-मुलींना मिळणाऱ्या शैक्षणिक सवलत.
  - ५) माजी सैनिकांच्या मुला-मुलींना किंवा पत्नीला मिळणाऱ्या शैक्षणिक सवलत.
  - ६) भारत सरकार शिष्यवृत्ती (मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांकरिता) एन.टी./एस. बी. सी./ओ. बी. सी./ एस. टी.
  - ७) भारत सरकार शिष्यवृत्ती (मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांकरिता) एस. टी.
  - ८) राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज गुणवत्ता शिष्यवृत्ती (एस.सी./एन.टी./एस.बी.सी./प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी .
  - ९) राज्य सरकारची खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती
  - १०)राष्ट्रीय गुणवत्ता शिष्यवृत्ती
  - ११)अपंग शिष्यवृत्ती
  - १२) बी.सी. फ्री शिप

वर उल्लेखलेल्या सर्व शुल्क सवलती व शिष्यवृत्त्या ह्या महाविद्यालयात शासनाच्या नियमानुसार प्राप्त होऊ शकतात. प्रत्येक शासकीय शिष्यवृत्ती व शुल्क सवलतीसाठीचे नियम, सूचना फलकावर लावल्या जातात. सूचना फलकावर निर्धारित केलेल्या दिनांकापर्यंत अर्ज करावा लागतो. तसेच कागदपत्रांची पूर्तता करावी लागते. अर्ज केला म्हणजे शिष्यवृत्ती किंवा सवलत मिळतेच असे नाही. शासकीय छाननीत मंजूरी मिळाल्यानंतर विद्यार्थ्यांची अभ्यासक्रमातील प्रगती कमी झाल्यास तो गैरहजर आढळून आल्यास त्याला मंजूर झालेली शिष्यवृत्ती किंवा शुल्क सवलत रद्द करण्यात येते. याबाबत प्राचार्यांनी घेतलेला निर्णय अंतिम राहिल.

शिष्यवृत्त्या व शुल्क सवलतींची व त्यांच्या अटी, पात्रता आणि लागणाऱ्या प्रमुख कागदपत्रांची माहिती पुढे तपशीलवार दिलेली आहे.

**विविध शिष्यवृत्ती माहिती**

-: ई.बी.सी. विभाग :-

| विविध शुल्क सवलत व शिष्यवृत्त्या                                    | अटी व पात्रता  | लागणारी प्रमुख कागदपत्रे   |
|---|--|--|
| १) ई. बी. सी. (आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय प्रवर्गासाठी)             | १) वार्षिक उत्पन्न रु.१,००,००० पेक्षा कमी असावे.<br>२) विद्यार्थी वार्षिक परीक्षेत उत्तीर्ण असावा.<br>३) विद्यार्थ्यांचे वडील हयात नसतील तर अर्ज आईने भरावा.<br>४) आई व वडील हयात नसतील तर ते त्यात नसल्या बाबतचे गॅझेटेड ऑफिसर अगर जबाबदार अधिकाऱ्याच्या सहीचे निवेदन सादर करावे.<br>५) सदरची शुल्क सवलत दोन अपत्यापर्यंत मिळते | उत्पन्नाचा दाखला फक्त तहसीलदार यांचा   |
| २) प्राथमिक शिक्षकांचे मुलामुलींना मिळणारी शुल्क सवलत पी.टी.डब्ल्यू | १) विद्यार्थी शिक्षकाचा मुलगा/मुलगी असावी<br>२) विद्यार्थी वार्षिक परीक्षेत उत्तीर्ण असला पाहिजे   | १)आई , वडील ज्या ठिकाणी काम करतात त्यांची नेमणूक करणाऱ्या अधिकाऱ्यांचा सहीचा दाखला<br>२)गुण पत्रकांच्या २ सत्यप्रती  |
| ३) प्राथमिक शिक्षकांचे मुलामुलींना मिळणारी शुल्क सवलत एस.टी.डब्ल्यू | १) विद्यार्थी शिक्षकाचा मुलगा/मुलगी असावी<br>२) विद्यार्थी वार्षिक परीक्षेत उत्तीर्ण असला पाहिजे   | १)आई , वडील ज्या ठिकाणी काम करतात त्यांची नेमणूक करणाऱ्या अधिकाऱ्यांचा सहीचा दाखला<br>२)गुण पत्रकांच्या २ सत्यप्रती  |
| ४) स्वातंत्र्य सैनिकांच्या मुलामुलींना मिळणारी शैक्षणिक सवलत        | १) हिंद सेना, गोवा मुक्ती व भूतपूर्व हैद्राबाद संस्थानात जबाबदार सरकार स्थापन करण्याबाबत ज्यांनी भाग घेतला अशांच्या मुलामुलींना, नातवांना सवलत<br>२) मुलगा मयत झाला असल्यास त्याच्यापाल्यांना शुल्क माफी व   | १)ठराविक नमुन्यात करारनामा<br>२)सन्मानपत्राची खरी नक्कल<br>३) उत्पन्नाचा दाखला<br>४) गुणपत्रकांच्या सत्य दोन प्रती<br>५) मागील वर्षी शिष्यवृत्ती मिळत नसल्यास तसा शाखा प्रमुखाकडून दाखला आणावा |

|   |  |   |
|---|--|---|
|   | सवलत मिळते.  |   |
| ५) माजी सैनिकांच्या मुला-मुलींना किंवा पत्नीसाठी असणारी शैक्षणिक सवलती                | महाविद्यालयीन सर्व पात्र विद्यार्थ्यांसाठी   | १)शासकीय दाखला (सैनिक)<br>२) गुणपत्रकाच्या सत्य दोन प्रती<br>३) जिल्हा सैनिक बोर्डाचा विहित नमुन्यातील अर्ज   |
| १) भारत सरकार शिष्यवृत्ती(मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांकरिता ) एन. टी./एस.बी.सी./ओ.बी.सी. | १)मागासवर्गीय विद्यार्थी<br>२) मागील वर्षी उत्तीर्ण<br>३) एकाच कुटुंबातील दोन अपत्यांना शिष्यवृत्तीमिळू शकते.<br>४) उत्पन्न मर्यादा रु १,००,०००/- पर्यंत | १)नवीन प्रवेशित विद्यार्थ्यांना शासनाच्या वेबसाईटवर ऑनलाईन फॉर्म भरणे आवश्यक आहे.<br>२)नूतनीकरण किंवा शैक्षणिक गॅप असलेल्या विद्यार्थ्यांने नूतनीकरण फॉर्म भरावा व द्वितीय किंवा तृतीयवर्षात महाविद्यालयीन प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाशी संपर्क करून ऑनलाईन फॉर्म ट्रान्स्फर करावा. |

| विविध शुल्क सवलत व शिष्यवृत्त्या                                    | अटी व पात्रता                        | लागणारी प्रमुख कागदपत्रे  |
|---|--------------------------------------|---|
| २) भारत सरकार शिष्यवृत्ती (मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांकरिता ) एस. सी. | उत्पन्न मर्यादा रु २,००,०००/- पर्यंत | विद्यार्थ्यांचा शिष्यवृत्तीचा अर्ज कागदपत्रा अभावी परत विद्यार्थ्यांचे आयडीवर आल्यास विद्यार्थ्यांपर्यंत मेसेज येत असतो तरी विद्यार्थ्यांनी चुकीची दुरुस्ती करून अर्ज परत महाविद्यालयाच्या खात्यावर पाठवावा. याबाबत आपणास आलेल्या मेसेजनुसार कार्यवाही करावयाची आहे.याबाबतची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची राहिल याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी तसेच Mahadbt वेबसाईटवर ज्या शिष्यवृत्तीची नावे दिलेली आहेत त्यांनी अटी व शर्तीनुसार अर्ज भरून आपला भरलेला अर्ज शिष्यवृत्ती कागदपत्रांसह शिष्यवृत्ती विभागात जमा करावा.<br>३)ऑनलाईन फॉर्म बरोबर खालील कागदपत्रे सोबत जोडणे आवश्यक<br>१)जातीचा दाखला सत्यप्रत २) मागील वर्ष मा. तहसीलदार यांचा |

|   |  |  |
|---|--|--|
| <p>३) <b>भारत सरकार</b><br/><b>शिष्यवृत्ती</b>(मागासवर्गीय<br/>विद्यार्थ्यांकरिता ) एस. टी.</p>                   | <p>उत्पन्न मर्यादा रु २,००,०००/-<br/>पर्यंत</p>  | <p>उत्पन्नाचा दाखला ३) प्रवेश पावती सत्यप्रत ४) आधारकार्ड सत्यप्रत ५) नवीन प्रवेश असल्यास शाळा सोडल्याचा दाखला सत्यप्रत ६) वडील हयात नसल्यास वडिलांचे मृत्यूचा दाखला सत्यप्रत ७)राष्ट्रीय बँकेचे पासबुक सत्यप्रत ८)शैक्षणिक खंड असल्यास मा. तहसीलदार यांचे गॅप प्रमाणपत्र ऑफिडेव्हीट<br/>टीप:-ऑनलाईन फॉर्म भरल्यानंतर विद्यार्थ्यांने आपला वर्ग, कॅटगरी, बँक खाते नंबर, शिकत असलेला वर्ग अनुदानित की विनाअनुदानित याबाबत खात्री करून आपली व पालकांची स्वाक्षरी घेऊन फॉर्म जमा करणे आवश्यक.</p> |
| <p>४)राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज गुणवत्ता शिष्यवृत्ती (एस. सी./एन. टी./एस.बी.सी. प्रवर्गातील विद्यार्थी करिता</p> | <p>१)विशेष प्राविण्यासह एस. एस. सी. २) किमान गुण ७५ % व त्यापेक्षा अधिक ३)उत्पन्न मर्यादा नाही.</p>  | <p>१)विहित नमुन्यातील अर्ज २) जातीचा दाखला विद्यार्थ्यांचा ३)गुणपत्रकाच्या दोन सत्यप्रती</p>   |
| <p>५)राज्य सरकारची खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती</p>  | <p>१)एस.एस.सी.परीक्षेत किमान गुण ७५ % २) शिष्यवृत्तीचा लाभ दोन वर्षासाठी असतो ३)उत्पन्न मर्यादा</p>  | <p>१)विहित नमुन्यातील अर्ज २) गुण पत्रकाच्या दोन सत्यप्रती ३) मा. तहसीलदार यांच्याकडील उत्पन्नाचा दाखला</p>  |
| <p>६) राष्ट्रीय गुणवत्ता शिष्यवृत्ती</p>  | <p>१)एस.एस.सी. परीक्षेत विशेष प्राविण्य मिळवून उत्तीर्ण २)शिष्यवृत्ती कालावधी दोन वर्ष ३) उत्पन्न मर्यादा ३५,०००/- ४)एस. एस. सी. परीक्षा ज्या शाळेत उत्तीर्ण झाला आहात त्या शाळेकडून फॉर्म उपलब्ध होतात.</p> | <p>१)विहित नमुन्यातील अर्ज २) गुण पत्रकाच्या दोन सत्यप्रती ३) मा. तहसीलदार यांच्याकडील उत्पन्नाचा दाखला</p>  |

|                         |   |  |
|-------------------------|---|--|
| <p>अपंग शिष्यवृत्ती</p> | <p>१) ४० % पेक्षा अधिक गुण असेल २) उत्पन्नाचा दाखला</p> | <p>१)विहित नमुन्यातील फॉर्म २) गुण पत्रकेच्या दोन सत्य प्रती ३) मा. तहसीलदार यांचे सहीचा उत्पन्नाचा दाखला मूळ व सत्य</p> |
|-------------------------|---|--|

|  |  |  |
|--|--|--|
|  |  | प्रती ४) जिल्हा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी दिलेले अपंग प्रमाणपत्र साक्षात्कृत सत्यप्रत ५) प्रवेश पावती सत्यप्रत   |
| ७) बी.सी. फ्रीशिप  | १) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना एकवेळ नापास झालेल्यांना फी सवलत मिळते.<br>२) उत्पन्न मर्यादा १ व ६ लाखाचे दरम्यान असणे आवश्यक<br>३) एकाच कुटुंबातील दोनपेक्षा जास्त अपत्य असल्यास लाभ मिळणार नाही | १) वरील प्रमाणे दोन प्रतीत   |
| ८) एकलव्य अर्थिक सहाय्य योजना (फक्त पदव्युत्तर वर्गासाठी)  | १) पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी<br>२) पदवी परीक्षेत कला व वाणिज्य शाखेत किमान ६० % गुणांसह उत्तीर्ण<br>३) वाणिज्य शाखेत ७० % गुणांसह उत्तीर्ण  | १) विहित नमुन्यातील फॉर्म<br>२) पदवी परीक्षेचे गुणपत्रक<br>३) तहसीलदार उत्पन्नाचा दाखला  |
| १०) हिंदी शिष्यवृत्ती  | १) पदवी वर्गाला हिंदी विषय घेणाऱ्यांसाठी<br>२) वार्षिक परीक्षेत हिंदी विषय किमान ६० % गुण  | १) गुणपत्रकाच्या २ सत्य प्रती (पाठपोठ)   |
| ११) दक्षिणा फेलोशिप  | १) जो विद्यार्थी पदवी परीक्षेत प्रथम श्रेणीत आले असतील असे विद्यार्थी  | १) विहित नमुन्यात अर्ज<br>२) गुणपत्रकाच्या दोन सत्यप्रती   |
| १२) गणित व भौतिकशास्त्र शिष्यवृत्ती  | १) इ. १२वी सायन्स मध्ये गणित व भौतिकशास्त्र विषयाला किमान ६० %   | १) गुणपत्रकाच्या सत्यप्रत  |
| १३) क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती   | १) किमान ६० % गुण इतर कोणतीही शिष्यवृत्ती मिळालेली नसावी (देवदासी, वारंगणा, एड्सग्रस्त, मातांच्या मुलींना विशेष प्राधान्य  | १) गुणपत्रकाची सत्यप्रत २<br>२) तहसीलदार उत्पन्नाचा दाखला<br>३) राष्ट्रीयकृत बँकेचे पासबुक   |
| १४) आर्थिक दुर्बल घटकातील गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्य                                   | १) तहसीलदार उत्पन्नाचा दाखला<br>२) मागील वर्षात ६० % पेक्षा जास्त गुण आवश्यक   | १) उत्पन्ना बाबतचे हमीपत्र (२०/- चे स्टॅम्प पेपरवर मा. प्राचार्य यांचे सही शिक्क्यानीशी २) गुणपत्रकाची सत्यप्रत ३) मा. तहसीलदार यांचा उत्पन्नाचा दाखला ४) राष्ट्रीयकृत बँकेचे पासबुक |
| १५) आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना कनिष्ठ महाविद्यालयीन स्तरावर देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती | १) माध्य. शालांत परीक्षेत किमान ५० % गुण आवश्यक<br>२) वार्षिक उत्पन्न ३०,०००/-   | १) गुणपत्रकाची सत्यप्रत<br>२) तहसीलदार उत्पन्नाचा दाखला<br>३) महा. प्रवेश पावतीची सत्यप्रत   |

|   |  |   |
|---|--|---|
|   |  | ४)राष्ट्रीयकृत बँकेचे पासबुक  |
| १६)अल्पसंख्याक समाजाच्या विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती | १)रहिवासी दाखला<br>२) किमान ५० % गुण प्राप्त<br>३)अर्जदार इतर कोणत्याही योजनेचा लाभधारक नसावा. | १)बँक पासबुक सत्यप्रत २)प्रवेश पावतीची सत्यप्रत ३)गुणपत्रक सत्यप्रत ४)शाळा सोडल्याच्या दाखल्याची सत्यप्रत ५)रेशन कार्ड सत्यप्रत ६) रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवर विहित नमुन्यात प्रतिज्ञापत्र |
| १७) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ गुणवंत विद्यार्थी शिष्यवृत्ती   | १)तहसीलदार यांचा उत्पन्नाचा दाखला<br>२)मागील वर्षाचे परीक्षेत जास्त गुण                        | १)मार्कशीट २)तहसीलदार यांचा उत्पन्नाचा दाखला ३)आधारकार्ड ४)राष्ट्रीयकृत बँकेचे पासबुक झेरॉक्स   |

|   | <b>Class</b>                        | <b>Subject</b>   | <b>Title of the Paper</b>   | <b>SEM I</b>   | <b>SEM II</b> |
|---|-------------------------------------|--|---|----------------|---------------|
| 1 | FYBA<br>(2019<br>Credit<br>Pattern) | Compulsory English   | Literary Gleam: An Anthology of Prose and Poetry                  | 11011          | 11012         |
|   |                                     | English General -I   | Initiations: Minor Literary Forms & Basics of Phonology           | 11331          | 11332         |
|   |                                     | Functional English- I  | An Introduction to English Language and Writing Skills in English | 11851          | 11951         |
|   |                                     | Functional English -II   | Oral Communication in English                                     | 11852          | 11952         |
| 2 | <b>Class</b>                        | <b>Subject</b>   | <b>Title of the Paper</b>   | <b>SEM III</b> | <b>SEM IV</b> |
|   | SYBA<br>(2019<br>Credit<br>Pattern) | CC- Compulsory English   | Panorama: Values and Skills through Literature                    | 23001          | 24001         |
|   |                                     | SEC-1 A& B- English General –II                                      | Advanced Study of English Language                                | 23333          | 24333         |
|   |                                     | DSC-1 A& B- English Special Paper I                                  | Appreciating Drama  | 23331          | 24331         |
|   |                                     | DSC-2 A& B- English Special Paper II                                 | Appreciating Poetry   | 23332          | 24332         |
|   |                                     | SEC-2 A& B A Certificate Course In Skill Development(English)        | Mastering Communication Skills                                    | 23334          | 24334         |
|   |                                     | Functional English-III   | Advanced Writing Skills and Introduction to Electronic Media      | 23851          | 24851         |
|   | Functional English-IV               | Oral Communication in English: Intermediate & Key Competency Modules | 23852   | 24852          |               |
| 3 | <b>Class</b>                        | <b>Subject</b>   | <b>Title of the Paper</b>   | <b>SEM</b>     | <b>SEM</b>    |

|  |      |                |                        |  |  |
|--|------|----------------|------------------------|--|--|
|  | TYBA | CC- Compulsory | Exploring New Horizons |  |  |
|--|------|----------------|------------------------|--|--|

|                             |  |  |               |  |
|-----------------------------|--|--|---------------|--|
| (2019<br>Credit<br>Pattern) | English                                  |  |               |  |
|                             | SEC- 1 C&D English<br>General Paper -III | Enhancing<br>Skills  | Employability |  |
|                             | DSE -1 C&D English<br>Special Paper-III  | Appreciating Novel   |               |  |
|                             | DSE-2 C&D English<br>Special Paper - IV  | Introduction to Literary<br>Criticism  |               |  |
|                             | SEC 2 C&D                                | Mastering Life Skills and Life<br>Values   |               |  |
|                             | Functional English –V                    | Introduction to Print Media<br>and Writing for Mass Media<br>and Key Competency Modules                              |               |  |
|                             | Functional English –<br>VI               | Entrepreneurship<br>Development, Project Report<br>& Oral Communication in<br>English: Advanced (Practical<br>Paper) |               |  |

विद्याशाखा निहाय अभ्यासक्रम

माहिती पत्रक २०२४-२५

मराठी विभाग

| Sr. No | Semester       | Paper Name      | Subject Code | Title of the Paper   |
|--------|----------------|-----------------|--------------|--|
| 1      | F.Y.B.A I      | मराठी जनरल      | 11021A       | मराठी साहित्य: कथा आणि भाषिक कौशल्यविकास                   |
|        | F.Y. B.A II    | मराठी जनरल      | 11022A       | मराठी साहित्य: एकांकिका आणि भाषिक कौशल्यविकास              |
| 2      | F.Y.BOM        | मराठी जनरल      | 117B         |  |
|        | F.Y.BOM        | मराठी जनरल      | 127B         |  |
| 3      | S.Y.B.A III    | मराठी जनरल      | 23023        | भाषिक कौशल्यविकास आणि आधुनिक मराठी साहित्यप्रकार: कादंबरी  |
|        | S.Y.B.A IV     | मराठी जनरल      | 24023        | भाषिक कौशल्यविकास आणि आधुनिक मराठी साहित्यप्रकार: ललितगद्य |
|        | S.Y.B.A III    | मराठी विशेषस्तर | 23021        | आधुनिक मराठी साहित्य: प्रकाशवाटा (S1)                      |
|        | S.Y.B.A IV     | मराठी विशेषस्तर | 24021        | मध्ययुगीन मराठी साहित्य: निवडक मध्ययुगीन गद्य, पद्य (S1)   |
|        | S.Y.B.A III    | मराठी विशेषस्तर | 23022        | साहित्यविचार (S2)  |
|        | S.Y.B.A IV     | मराठी विशेषस्तर | 24022        | साहित्यसमीक्षा(S2)   |
|        | S.Y. B.A - III | मराठी SEC -2A   | 24025        | प्रकाशनव्यवहार आणि संपादन                                  |
|        | S.Y.B.A IV     | मराठी SEC -2B   | 24025        | उपयोजित लेखनकौशल्ये  |
|        | S.Y.B.A III    | मराठीMIL        | 23011        | मराठी भाषिक संज्ञापनकौशल्ये                                |
|        | S.Y.B.A IV     | मराठी MIL       | 24011        | नवमाध्यमे आणि समाजमाध्यमांसाठी मराठी                       |

|    |                        |                          |       |   |
|----|------------------------|--------------------------|-------|---|
| 4  | S.Y.BSC I<br>S.Y.BSC I | मराठी जनरल<br>मराठी जनरल |       |   |
| 5. | T.Y.B.A-<br>V          | मराठी जनरल               | ----- | भाषिक कौशल्यविकास आणि आधुनिक मराठी साहित्यप्रकार: प्रवासवर्णन           |
|    | T.Y.B.A-<br>VI         | मराठी जनरल               | ----- | भाषिक कौशल्यविकास आणि आधुनिक मराठी साहित्यप्रकार: कविता                 |
|    | T.Y.B.A-<br>V          | मराठी विशेषस्तर          | ----- | मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्थूल इतिहास: प्रारंभ ते इ.स १६००             |
|    | T.Y.B.A-<br>VI         | मराठी विशेषस्तर          | ----- | मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्थूल इतिहास: प्रारंभ ते इ.स १६०१ ते इ.स १८१७ |
|    | T.Y.B.A-<br>V          | मराठी विशेषस्तर          | ----- | वर्णनात्मक भाषाविज्ञान: भाग १   |
|    | T.Y.B.A-<br>VI         | मराठी विशेषस्तर          | ----- | वर्णनात्मक भाषाविज्ञान: भाग २   |
|    | T.Y.B.A-<br>V          | मराठी SEC2C              | ----- | कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये: भाग १                               |
|    | T.Y.B.A-<br>VI         | मराठी SEC2D              | ----- | कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये: भाग २                               |
|    | T.Y.B.A-<br>V          | मराठीMIL                 | ----- |   |
|    | T.Y.B.A-<br>VI         | मराठीMIL                 | ----- |   |

माहिती पत्रक २०२४-२५

हिंदी विभाग

| अ.क्र. | वर्ग                | सेमिस्टर | कोर्स क्र. | विषयाचा कोड | पेपरचे शीर्षक                          |
|--------|---------------------|----------|------------|-------------|--|
| 1      | प्रथम वर्ष<br>बी.ए. | I        |            | 11092<br>A  | वैकल्पिक हिंदी प्रश्नपत्र -1A          |
|        |                     | II       |            | 11092<br>B  | वैकल्पिक हिंदी प्रश्नपत्र -1B          |
|        |                     | III      | CC-1C(G-2) | 23093       | आधुनिक काव्य,कहानी तथा व्यवहारिक हिंदी |

|   |                       |     |             |                   |  |
|---|-----------------------|-----|-------------|-------------------|--|
| 2 | द्वितीय वर्ष<br>बी.ए. |     | SEC-2A      | 23096             | अनुवाद स्वरूप एवं व्यवहार  |
|   |                       |     | DSE-1A(S-1) | 23091             | काव्यशास्त्र (सामान्य)   |
|   |                       |     | DSC-2A(S-2) | 23092             | मध्ययुगीन काव्य तथा उपन्यास साहित्य                                  |
|   |                       |     | MIL         | 23012             | हिंदी भाषा शिक्षण  |
|   |                       | IV  | CC-1D(G-2)  | 24093             | आधुनिक हिंदी व्यंग्य साहित्य तथा व्यवहारिक हिंदी                     |
|   |                       |     | SEC-2B      | 24096             | माध्यम लेखन  |
|   |                       |     | DSE-1B(S-1) | 24091             | साहित्य के भेद   |
|   |                       |     | DSC-2B(S-2) | 24092             | मध्ययुगीन काव्य तथा नाटक साहित्य                                     |
|   |                       | MIL | 24012       | हिंदी भाषा शिक्षण |  |
| 3 | तृतीय वर्ष<br>बी.ए.   | V   | CC-1E(G-3)  |                   | कथेतर विधाएं   |
|   |                       |     | SEC-2C      |                   | पटकथा लेखन   |
|   |                       |     | DSE-1C(S-3) |                   | हिंदी साहित्य का इतिहास (आदिकाल, भक्तिकाल, रीतिकाल का सामान्य परिचय) |
|   |                       |     | DSC-2B(S-4) |                   | भाषा विज्ञान (सामान्य परिचय)   |
|   |                       | VI  | CC-1E(G-3)  |                   | गजल विधा और पत्राचार   |
|   |                       |     | SEC-2D      |                   | साहित्य और फिल्मंतरण   |
|   |                       |     | DSE-1C(S-3) |                   | हिंदी साहित्य का इतिहास(आधुनिक काल सामान्य परिचय)                    |
|   |                       |     | DSC-2B(S-4) |                   | हिंदी भाषा और उसका विकास   |
|   |                       |     |             | 30502             | भाषा विज्ञान   |
|   |                       |     |             | 30503             | हिंदी साहित्य का इतिहास- (आदिकाल, भक्तिकाल, रीतिकाल                  |
|   |                       |     |             | 30505             | संचार माध्यम : सिद्धान्त और स्वरूप                                   |
|   |                       |     |             | 40501             | आधुनिक कविता   |
|   |                       |     |             | 40502             | हिंदी भाषा का विकास  |
|   |                       |     |             | 40503             | हिंदी साहित्य का इतिहास- आधुनिक काल                                  |
|   |                       |     |             | 40504             | भारतीय लोक साहित्य   |

### राज्यशास्त्र विभाग

| अ.क्र. | वर्ग             | सेमिस्टर | कोर्स क्र. | विषयाचा कोड | पेपरचे शीर्षक                       |
|--------|------------------|----------|------------|-------------|-------------------------------------|
| 1      | प्रथम वर्ष बी.ए. | I        | -          | 11161-A     | Introduction to Indian Constitution |

|   |                                      |     |   |         |                                      |
|---|--------------------------------------|-----|---|---------|--------------------------------------|
|   |                                      | II  | -   | 11161-B | Introduction to Indian Constitution  |
| 2 | प्रथम वर्ष<br>बी.ए./बी.कॉम/बी.एस्सी. | II  | Compulsory Add on Audit Course (2 Credit) |         | Democracy, Election and Governance   |
| 3 | द्वितीय वर्ष बी.ए.                   | III | CC-1C(G-2)                                |         | Introduction to Political Ideologies |
|   |                                      |     | SEC-2A                                    |         | Basics of Indian Constitution        |
|   |                                      |     | DSE-1A(S-1)                               |         | Western Political Thought            |
|   |                                      |     | DSE-2A(S-2)                               |         | Political Journalism                 |
|   |                                      | IV  | CC-1D(G-2)                                |         | Introduction to Political Ideologies |
|   |                                      |     | SEC-2B                                    |         | Basics of Indian Constitution        |
|   |                                      |     | DSE-1B(S-1)                               |         | Western Political Thought            |
|   |                                      |     | DSE-2B(S-2)                               |         | Political Journalism                 |
| 4 | तृतीय वर्ष बी.ए.                     | V   | CC-1E(G-3)                                |         | Local self Government in Maharashtra |
|   |                                      |     | SEC-2C                                    |         | Samyukta Maharashtra Movement        |
|   |                                      |     | DSE-1C(S-3)                               |         | Public Administration                |
|   |                                      |     | DSE-2B(S-4)                               |         | International Relations              |
|   |                                      | VI  | CC-1E(G-3)                                |         | Local Self Government in Maharashtra |
|   |                                      |     | SEC-2D                                    |         | Samyukta Maharashtra Movement        |
|   |                                      |     | DSE-1C(S-3)                               |         | Public Administration                |
|   |                                      |     | DSE-2B(S-                                 |         | International Relations              |

## भूगोल विभाग

| Sr. no | Class    | Semester | Course Code          | Title of the course  |
|--------|----------|----------|----------------------|--|
| 1      | F.Y.B.A. | I        | Gg-110 - (A)         | Physical Geography   |
|        |          | II       | Gg-110- (B)          | Human Geography  |
| 2      | S.Y.B.A  | I        | Gg-210 - (A) (Gen-2) | Environmental Geography-I  |
|        |          |          | Gg-220- (A) (S-1)    | Geography of Maharashtra- I  |
|        |          |          | Gg-201- (A) (S-2)    | Practical Geography-I<br>(Scale and Map Projection)  |
|        |          |          | SEC 2 A              | Applied Course of Disaster Management  |
|        |          | II       | Gg-210 - (B) (Gen-2) | Environmental Geography-II   |
|        |          |          | Gg-220- (B) (S-1)    | Geography of Maharashtra- II   |
|        |          |          | Gg-201- (B) (S-2)    | Practical Geography-II<br>(Cartographic Techniques,<br>Surveying and Excursion<br>/Village/Project Report)     |
|        |          |          | SEC 2 B              | Applied Course of Travel and Tourism Geography   |
| 3      | T.Y.B.A  | I        | Gg-310- (A) (Gen-3)  | Geography of Disaster Management-I   |
|        |          |          | Gg-320 - (A) (S-3)   | Geography of India-I   |
|        |          |          | Gg-301 - (A) (S-4)   | Practical Geography –I<br>(Techniques of Spatial Analysis)   |
|        |          |          | SEC 2 C              | Research Methodology-I   |
|        |          | II       | Gg-310- (B)(Gen-3)   | Geography of Disaster Management- II   |
|        |          |          | Gg-320 - (B) (S-3)   | Geography of India-II  |
|        |          |          | Gg-301 - (B) (S-4)   | Practical Geography -II<br>(Techniques of Spatial Analysis,<br>Surveying and Excursion/Village/Project Report) |
|        |          |          | SEC 2 D              | Research Methodology-II  |

## इतिहास विभाग

| अ.क्र. | वर्ग | सेमिस्टर | कोर्स क्र. | विषयाचा कोड | पेपरचे शीर्षक |
|--------|------|----------|------------|-------------|---------------|
|--------|------|----------|------------|-------------|---------------|

|   |                    |     |              |       |   |
|---|--------------------|-----|--------------|-------|---|
| 1 | प्रथम वर्ष बी.ए.   | I   | -            | 11171 | Early India- From Prehistory to the Age of Maurya |
|   |                    | II  | -            | 11172 | Early India-Post Mauryan Age to the Rashtrakuta   |
| 2 | द्वितीय वर्ष बी.ए. | II  | CC-2 C(G-2)  | 24173 | History of the Marathas : 1630 to 1707            |
|   |                    |     | SEC-2A       | 24177 | Travel and Tourism                                |
|   |                    |     | DSE-2A(S-1)  | 23172 | Glimpses of the Modern World Part I               |
|   |                    |     | DSE-1B (S-2) | 24171 | Medieval India- Mughal Period                     |
|   |                    | III | CC-2 D(G-2)  | 24174 | History of the Marathas: 1707 to 1818             |
|   |                    |     | SEC-2B       | 24178 | Travel Agency and Tour Business                   |
|   |                    |     | DSE-2B(S-1)  | 24172 | Glimpses of the Modern World Part II              |
|   |                    |     | DSE-2B(S-2)  | 24172 | Medieval India- Sultanat Period                   |
| 3 | तृतीय वर्ष बी.ए.   |     | CC-3 (3)     |       | Indian National Movement(1885-1947)               |
|   |                    |     | SEC 2C (2)   |       | Research paper writing                            |
|   |                    |     | DSE 3C (3)   |       | Introduction to Historiography                    |
|   |                    |     | DSE 4D (3)   |       | Maharashtra in 19 Century                         |
|   |                    |     | CC-4 (3)     |       | India after Independence                          |
|   |                    |     | SEC 2D (2)   |       | Numismatics                                       |
|   |                    |     | DSE 4D (3)   |       | Maharashtra in the 20 <sup>th</sup> Century       |

### टीप

- १) प्रथम वर्षासाठी मराठी एकूण सहा विषयांची निवड करावयाची असून प्रत्येक विषय १०० गुणांचा असेल,
- २) ३० गुण अंतर्गत परीक्षा आणि ७० गुण अंतिम परीक्षा अशी राहिल.

- ३) प्रथम वर्षासाठी निवडलेल्या विषयातून द्वितीय वर्षासाठी सक्तीच्या इंग्रजी बरोबर सामान्य स्तरावर तीन व विशेष स्तरावर दोन असे एकूण सहा विषय निवडता येतील. सामान्य व विशेष स्तरावर घ्यावयाचा विषय विद्यार्थ्यांना प्रथम वर्षामध्ये घेतलेल्या विषयांपैकीच असेल.
- ४) द्वितीय वर्षासाठी सक्तीचा १०० गुणांचा पर्यावरण जनजागृती विषय राहिल. मिळालेल्या गुणांचा श्रेणी स्वरूपात गुणपत्रकात समावेश केला जाईल. या विषयात उत्तीर्ण झाल्याशिवाय पदवी मिळणार नाही.
- ५) द्वितीय वर्षासाठी निवडलेले विषय तृतीय वर्षासाठी कायम राहतील .
- ६) प्रवेशाच्या वेळी निवडलेले विषय पुढे बदलता येणार नाही.

### Commerce Faculty

#### F.Y.B.Com (Semester Pattern From 2019-20)

| Sem-I  |              |                        | Sem –II |              |                         |
|--------|--------------|------------------------|---------|--------------|-------------------------|
| Sr. No | Subject Code | Subject                | Sr. No  | Subject Code | Subject                 |
| 1      | 112          | Financial Accounting-I | 1       | 122          | Financial Accounting-II |
| 2      | 113          | Business Economics-I   | 2       | 123          | Business Economics-     |

|   |        |                                       |   |        |  |
|---|--------|---------------------------------------|---|--------|--|
|   |        |                                       |   |        | II                                     |
| 3 | 114(A) | Business Mathematics and Statistics-I | 3 | 124(A) | Business Mathematics and Statistics-II |
| 4 | 115(B) | Banking & Finance-I                   | 4 | 125(B) | Banking & Finance-II                   |
| 5 | 116(C) | Marketing & Salesmanship-I            | 5 | 126(C) | Marketing & Salesmanship-II            |
| 6 |        | Marathi                               | 6 |        | Marathi                                |
| 7 |        | English                               | 7 |        | English                                |

**S.Y.B.Com (Semester Pattern From 2020-21)**

| Sem –III |              |                             | Sem –IV |              |                              |
|----------|--------------|-----------------------------|---------|--------------|------------------------------|
| Sr. No.  | Subject Code | Subject                     | Sr. No. | Subject Code | Subject                      |
| 1        | 231          | Business Communication-I    | 1       | 241          | Business Communication-II    |
| 2        | 232          | Corporate Accounting-I      | 2       | 242          | Corporate Accounting-II      |
| 3        | 233          | Business Economics(Macro)-I | 3       | 243          | Business Economics(Macro)-II |
| 4        | 234          | Business Management-I       | 4       | 244          | Business Management-II       |
| 5        | 235          | Elements of Company Law-I   | 5       | 245          | Elements of Company Law-II   |
| 6        | 236(B)       | Banking & Finance-I         | 6       | 246(B)       | Banking & Finance-II         |

**T.Y.B.Com (Semester Pattern From 2021-22)**

| Semester- V |              |                               | Semester-VI |              |                                  |
|-------------|--------------|-------------------------------|-------------|--------------|----------------------------------|
| Sr.No       | Subject Code | Name of Subject               | Sr.No       | Subject Code | Name of Subject                  |
| 1           | 351          | Business Regulatory Framework | 1           | 261          | Business Regulatory Framework-II |
| 2           | 352          | Advanced Accounting – I       | 2           | 262          | Advanced Accounting – II         |

|   |       |  |   |     |   |
|---|-------|--|---|-----|---|
| 3 | 353   | Indian & Global Economic Development-I | 3 | 263 | Indian & Global Economic Development-II |
| 4 | 354   | Auditing                               | 4 | 264 | Taxation                                |
| 5 | 355-B | Banking and Finance-Special Paper II   | 5 | 265 | Banking and Finance-Special Paper II    |
| 6 | 356-B | Banking and Finance-Special Paper III  | 6 | 266 | Banking and Finance-Special Paper III   |

**Course Structure: B.Sc. Physics**

**F.Y.B.Sc.**

| Sem I     |                                     |              | Sem II    |                           |              |
|-----------|-------------------------------------|--------------|-----------|---------------------------|--------------|
| Paper     | Subject                             | Subject code | Paper     | Subject                   | Subject code |
| 1.PHY 111 | Mechanics and Properties of Matter  | 71110        | 1.PHY 121 | Heat and Thermodynamics   | 71210        |
| 2.PHY 112 | Physics Principles and Applications | 71120        | 2.PHY 122 | Electricity and Magnetism | 71220        |
| 3.PHY 113 | Physics Laboratory- IA              | 71130        | 3.PHY 123 | Physics Laboratory - IB   | 71230        |

**S.Y.B.Sc.**

| Sem III   |                                     |              | Sem IV    |                               |              |
|-----------|-------------------------------------|--------------|-----------|-------------------------------|--------------|
| Paper     | Subject                             | Subject code | Paper     | Subject                       | Subject code |
| 1.PHY 231 | Mathematical Methods in Physics - I | 23121        | 1.PHY 241 | Oscillations, Waves and Sound | 24121        |
| 2.PHY 232 | Electronics - I                     | 23122A       | 2.PHY 242 | Optics                        | 24122        |
| 3.PHY 233 | Physics Laboratory- 2A              | 23123        | 3.PHY 243 | Physics Laboratory-2B         | 24123        |

**T.Y.B.Sc.**

| Sem V            |                                      |              | Sem VI         |  |              |
|------------------|--------------------------------------|--------------|----------------|--|--------------|
| Paper            | Subject                              | Subject code | Paper          | Subject                                | Subject code |
| 1. PHY 351       | Mathematical Methods in Physics - II |              | 1.PHY 361      | Solid State Physics                    |              |
| 2.PHY 352        | Electrodynamics                      |              | 2.PHY 362      | Quantum Mechanics                      |              |
| 3.PHY 353        | Classical Mechanics                  |              | 3.PHY 363      | Thermodynamics and Statistical Physics |              |
| 4.PHY 354        | Atomic and Molecular Physics         |              | 4.PHY 364      | Nuclear Physics                        |              |
| 5.PHY 355        | Computational Physics                |              | 5.PHY 365      | Electronics - II                       |              |
| 6.PHY 356(B)     | Elements of material Science         |              | 6.PHY 366(R)   | Lasers                                 |              |
| 7.PHY 357        | Physics Laboratory- 3A               |              | 7.PHY 367      | Physics Laboratory- 4A                 |              |
| 8.PHY 358        | Physics Laboratory- 3B               |              | 8.PHY 368      | Physics Laboratory- 4B                 |              |
| 9.PHY 359        | Project - I                          |              | 9.PHY 369      | Project -II                            |              |
| 10. PHY- 3510(H) | Energy Studies                       |              | 10.PHY 3610(X) | Calibration Techniques                 |              |

|                 |                        |  |                |                                 |  |
|-----------------|------------------------|--|----------------|---------------------------------|--|
| 11. PHY-3511(K) | Physics Workshop Skill |  | 11.PHY 3611(Z) | Instrumentation for Agriculture |  |
|-----------------|------------------------|--|----------------|---------------------------------|--|

माहिती पत्रक २०२१-२२

### Course Structure: B.Sc. Chemistry

#### F.Y.B.Sc.

| Code No | Subject Sem I           | Subject Code | Subject Sem II         |
|---------|-------------------------|--------------|------------------------|
| CH-101  | Physical Chemistry      | CH-201       | Inorganic Chemistry    |
| CH-102  | Organic Chemistry       | CH-202       | Analytical Chemistry   |
| CH-103  | Practical Chemistry - I | CH-203       | Practical Chemistry-II |

#### S.Y. B.Sc.

| Code No | Subject Sem III                      | Subject Code | Subject Sem IV                        |
|---------|--------------------------------------|--------------|---------------------------------------|
| CH-301  | Physical And Analytical Chemistry –I | CH-401       | Physical And Analytical Chemistry -II |
| CH-302  | Inorganic and Organic Chemistry-I    | CH-402       | Inorganic and Organic Chemistry-II    |
| CH-303  | Practical Chemistry III              | CH-403       | Practical Chemistry IV                |

#### T. Y.B.Sc.

| Semester | DSEC/SEC | Nature    | Paper Code   | Code and Title   | Credits/Lectures |
|----------|----------|-----------|--|--|------------------|
| V        | DSEC-I   | Theory    | CH-501   | Physical Chemistry-I   | Credit-2, 36 L   |
|          |          | Theory    | CH-502   | Analytical Chemistry-I   | Credit-2, 36 L   |
|          |          | Practical | CH-503   | Physical Chemistry Practical-I   | Credit-2, 73 L   |
|          | DSEC-II  | Theory    | CH-504   | Inorganic Chemistry-I  | Credit-2, 36 L   |
|          |          | Theory    | CH-505   | Industrial Chemistry   | Credit-2, 36 L   |
|          |          | Practical | CH-506   | Inorganic Chemistry Practical-I  | Credit-2, 73 L   |
|          | DSEC-III | Theory    | CH-507   | Organic Chemistry-I  | Credit-2, 36 L   |
|          |          | Theory    | CH-508   | Chemistry of Biomolecules  | Credit-2, 36 L   |
|          |          | Practical | CH-509   | Organic Chemistry Practical-I  | Credit-2, 73 L   |
|          | SEC- I   | Theory    | CH-510   | (A) Introduction of Medicinal Chemistry<br>OR<br>(B) Polymer Chemistry | Credit-2, 36 L   |
| SEC- II  | Theory   | CH-511    | (A) Environmental Chemistry<br>OR<br>(B) Chemo informatics | Credit-2, 36 L   |                  |
| DSEC-IV  | Theory   | CH-601    | Physical Chemistry-II                                      | Credit-2, 36 L   |                  |
|          | Theory   | CH-602    | Physical Chemistry -III                                    | Credit-2, 36 L   |                  |

|           |         |           |   |                                  |                |
|-----------|---------|-----------|---|----------------------------------|----------------|
| VI        |         | Practical | CH-603  | Physical Chemistry Practical-II  | Credit-2, 73 L |
|           | DSEC-V  | Theory    | CH-604  | Inorganic Chemistry-II           | Credit-2, 36 L |
|           |         | Theory    | CH-605  | Inorganic Chemistry-III          | Credit-2, 36 L |
|           |         | Practical | CH-606  | Inorganic Chemistry Practical-II | Credit-2, 73 L |
|           | DSEC-VI | Theory    | CH-607  | Organic Chemistry-II             | Credit-2, 36 L |
| Theory    |         | CH-608    | Organic Chemistry-III   | Credit-2, 36 L                   |                |
| Practical |         | CH-609    | Organic Chemistry Practical-II  | Credit-2, 73 L                   |                |
| SEC III   | Theory  | CH-610    | (A) Chemistry of Soil and Agrochemicals<br>OR<br>(B) Introduction of Forensic Chemistry | Credit-2, 36 L                   |                |
| SEC IV    | Theory  | CH-611    | (A) Analytical Chemistry-II<br>OR<br>(B) Chemistry of Cosmetics and Perfumes            | Credit-2, 36 L                   |                |

### Course Structure: Mathematics

#### F.Y.B.Sc.

| SEMESTER I |        |  | SEMESTER I |  | Credit |
|------------|--------|--|------------|--|--------|
| Paper I    | MT-111 | Algebra  | MT-121     | Analytical Geometry                              | 2      |
| Paper II   | MT-112 | Calculus-I                                       | MT-122     | Calculus-II                                      | 2      |
| Paper III  | MT-113 | Mathematics Practical based on MT-111 and MT-112 | MT-123     | Mathematics practical based on MT-121 and MT-122 | 1.5    |

#### S.Y.B.Sc.

| SEMESTER III |           |  | SEMESTER IV |  | Credit |
|--------------|-----------|--|-------------|--|--------|
| Paper I      | MT-231    | Calculus of Several Variable                     | MT-241      | Linear Algebra                                   | 2      |
| Paper II     | MT-232(A) | Numerical Methods and It's Application           | MT-242(A)   | Vector Calculus                                  | 2      |
|              | MT-232(B) | Graph Theory                                     | MT-242(B)   | Dynamical System                                 | 2      |
| Paper II     | MT-233    | Mathematics practical based on MT-231 and MT-232 | MT-243      | Mathematics Practical based on MT-241 and MT-242 | 2      |

माहिती पत्रक २०२१-२२

#### Course Structure: B.Sc. Botany

#### F.Y.B.Sc.

| Semester | Course Type | Course Code | Course Name | Credits |
|----------|-------------|-------------|-------------|---------|
|----------|-------------|-------------|-------------|---------|

|                  |                   |        |   |     |
|------------------|-------------------|--------|---|-----|
| 1                | Compulsory Course | BO-111 | Plant Life and Utilization-I              | 2   |
|                  |                   | BO-112 | Plant Morphology and Anatomy              | 2   |
|                  |                   | BO-113 | Practical Based on BO111& BO-112          | 1.5 |
| II               | Compulsory Course | BO-121 | Plant Life and Utilization II             | 2   |
|                  |                   | BO-122 | Principles of Plant Science               | 2   |
|                  |                   | BO-123 | Practical Based on BO 121 & BO-122        | 1.5 |
| <b>S.Y.B.Sc.</b> |                   |        |   |     |
| III              | Compulsory Course | BO-231 | Taxonomy of Angiosperms and Plant Ecology | 2   |
|                  |                   | BO-232 | Plant Physiology                          | 2   |
|                  |                   | BO-233 | Practical based on BO 231 & BO 232        | 2   |
| IV               | Compulsory Course | BO-241 | Plant Anatomy and Embryology              | 2   |
|                  |                   | BO-242 | Plant Biotechnology                       | 2   |
|                  |                   | BO-243 | Practical based on BO 241 & BO 242        | 2   |

**T.Y.B.Sc.**

| Semester | Course Type                         | Course code                      | Course Name                        | Credits |
|----------|-------------------------------------|----------------------------------|------------------------------------|---------|
| 5        | Discipline Specific Elective Course | BO 351                           | Algae and Fungi                    | 2       |
|          |                                     | BO 352                           | Archegoniate                       | 2       |
|          |                                     | BO 353                           | Spermatophyta and Paleobotany      | 2       |
|          |                                     | BO 354                           | Plant Ecology                      | 2       |
|          |                                     | BO 355                           | Cell and Molecular Biology         | 2       |
|          |                                     | BO 356                           | Genetics                           | 2       |
|          |                                     | BO 357                           | Practical based on BO 351 & BO 352 | 2       |
|          |                                     | BO 358                           | Practical based on BO 353 & BO 354 | 2       |
|          |                                     | BO 359                           | Practical based on BO 355 & BO 356 | 2       |
|          | Skill Enhancement course            | BO 3510                          | Medicinal Botany                   | 2       |
| BO 3511  |                                     | Plant Diversity and Human Health | 2                                  |         |
| 6        | Discipline Specific Elective Course | BO 361                           | Plant Physiology                   | 2       |
|          |                                     | BO 362                           | Biochemistry                       | 2       |
|          |                                     | BO 363                           | Plant Pathology                    | 2       |
|          |                                     | BO 364                           | Evolution and Population genetics  | 2       |
|          |                                     | BO 365                           | Advanced Plant Biotechnology       | 2       |
|          |                                     | BO 366                           | Plant Breeding and Seed Technology | 2       |
|          |                                     | BO 367                           | Practical based on BO 361 & BO 362 | 2       |

## Course Structure: B.Sc. Zoology

| Course    | Course Code and Name of the Course |                                | Credits  |
|-----------|------------------------------------|--------------------------------|----------|
| F.Y.B.Sc. | Semester I                         | Semester II                    |          |
| CC        | ZO - 111 Animal Diversity I        | ZO-121 Animal Diversity II     | 2 + 2    |
| CC        | ZO - 112 Animal Ecology            | ZO-122 Cell Biology            | 2 + 2    |
| CC        | ZO - 113 Zoology Practical         | ZO-123 Zoology Practical       | 1.5 +1.5 |
| S.Y.B.Sc. | SEMESTER III                       | SEMESTER IV                    |          |
| CC        | ZO - 231 Animal Diversity III      | ZO - 241 Animal Diversity IV   | 2 + 2    |
| CC        | ZO - 232 Applied Zoology I         | ZO - 242 Applied Zoology II    | 2 + 2    |
| CC        | ZO - 233 Zoology Practical         | ZO - 243 Zoology Practical     | 2 + 2    |
| AECC      | EVS 231- Environment Awareness     | EVA 241- Environment Awareness | 2 + 2    |
| AECC      | LA 231 - English/Marathi           | LA 241 - English /Marathi      | 2 + 2    |

## Department of Electronic Science

| Sem | Sub code | Paper code | Paper | Paper Title                                   | Cr |
|-----|----------|------------|-------|---|----|
| 1   | 11221    | EL- 111    | I     | Basics Of Applied Electronics                 |    |
|     | 11222    | EL- 112    | II    | Electronic Devices And Circuits               |    |
|     | 11223    | EL-113     | III   | Electronics Lab Ia                            | 1  |
| 2   | 12221    | EL-121     | I     | Fundamentals Of Digital Electronics           |    |
|     | 12222    | EL-122     | II    | Analog And Digital Device Applications        |    |
|     | 12223    | EL-123     | III   | Electronics Lab Ib                            | 1  |
| 3   | 23221    | EL-231     | I     | Communication Electronics                     |    |
|     | 23222    | EL-232     | II    | Digital System Design                         |    |
|     | 23223    | EL-233     | III   | Practical Course                              |    |
| 4   | 24221    | EL-241     | I     | Analog Circuit Design                         |    |
|     | 24222    | EL-242     | II    | Microcontroller & Python Programming          |    |
|     | 24223    | EL-243     | III   | Practical Course                              |    |
| 5   | 35221    | EL-351     | I     | Digital Design Using Verilog                  |    |
|     | 35222    | EL-352     | II    | Microcontroller Architecture & Programming    |    |
|     | 35223    | EL-353     | III   | Analog Circuit Design & Applications          |    |
|     | 35224    | EL-354     | IV    | Nanoelectronics                               |    |
|     | 35225    | EL-355     | V     | Signals & Systems                             |    |
|     | 35226A   | EL-356A    | VI    | Optics & Fiber Optic Communication            |    |
|     | 35227    | EL-357     | VII   | Practical Course -I                           |    |
|     | 35228    | EL-358     | VIII  | Practical Course -Ii                          |    |
|     | 35229    | EL-359     | IX    | Practical Course -Iii (Project)               |    |
|     | 352210   | ELSEC-351  | X     | Electronic Design Automation Tools            |    |
|     | 352211   | ELSEC-352  | XI    | Internet Of Things & Applications             |    |
| 6   | 36221    | EL-361     | I     | Modern Communication Systems                  |    |
|     | 36222    | EL-362     | II    | Embedded System Design Using Microcontrollers |    |
|     | 36223    | EL-363     | III   | Industrial Electronics                        |    |

|        |           |      |   |
|--------|-----------|------|---|
| 36224  | EL-364    | IV   | Manufacturing Processes For Electronics |
| 36225  | EL-365    | V    | Process Control Systems                 |
| 36226B | EL-366B   | VI   | Sensors And Systems                     |
| 36227  | EL-367    | VII  | Practical Course -I                     |
| 36228  | EL-368    | VIII | Practical Course -Ii                    |
| 36229  | EL-369    | IX   | Practical Course -Iii (Project)         |
| 362210 | ELSEC-361 | X    | Design And Fabrication Of Pcb           |
| 362211 | ELSEC-362 | XI   | Mobile Application Development          |

प्रथम वर्ष वाणिज्य १) या वर्षासाठी एकूण सात विषय घेणे आवश्यक आहे. २) अकौंटन्सी या विषयाच्या गुणांची विभागणी ३० गुण सत्रांत परीक्षा, २० गुण प्रात्यक्षिक परीक्षा, ५० गुण वार्षिक परीक्षा असे असून बाकी पाच विषयासाठी ३० गुण सत्रांत परीक्षा व ७० गुण असे राहिल.

- दिव्तीय वर्ष वाणिज्य :- १) या वर्षासाठी एकूण सहा विषय घेणे आवश्यक आहे. २) बिझिनेस कम्युनिकेशन आणि बँकिंगएंड फायनान्स विषयाच्यागुणांची विभागणी ३० गुण सत्रांत परीक्षा, २० गुण प्रात्यक्षिक परीक्षा आणि ५० गुण वार्षिक परीक्षा असे लिहून बाकी चार विषयांसाठी ३० गुण सत्रांत आणि परीक्षा आणि ७० गुण वार्षिक परीक्षा अशी राहिल.
- तृतीय वर्ष वाणिज्य – १) या वर्षासाठी एकूण सहा विषय घेणे आवश्यक आहे. Cost And Work Accounting Iया विषयाची गुण विभागणी २० गुण सत्रांत परीक्षा, २० गुण प्रात्यक्षिक परीक्षा आणि ६० गुण वार्षिक असे बाकी तीन विषयांसाठी -२० गुण सत्रांत परीक्षा व ८० गुण वार्षिक परीक्षा असे राहिल.
- सूचना: प्रथम व दिव्तीय वर्षाकरिता २ थिअरी आणि एक प्रक्टिकल ए.टी.के.टी. ची सवलत मिळते. प्रथम वर्षाचे वरीलप्रमाणे ३ विषय राहिल्यास द्वितीय वर्षात प्रवेश मिळू शकतो. तसेच वरीलप्रमाणे ३ विषय राहिल्यास तृतीय वर्षात प्रवेश मिळू शकतो. परंतु प्रथम वर्षाचे सर्व विषय सुटल्याशिवाय तृतीय वर्षात प्रवेश मिळत नाही.

माहिती पत्रक २०२४-२५

विद्यार्थी कल्याण योजना  
परीक्षेतील उत्तुंग यशाबद्दल पारितोषिक योजना

| अ.न | पारितोषिक           | पात्रता                   |
|-----|---------------------|---------------------------|
| १)  | Dr L.S.Matarakar    | First in Science Faculaty |
| २)  | Prof. L.B.Kothavale | First in Art's Faculaty   |

**परीक्षा विभाग**  
**अंतर्गत मूल्यमापन**

वरिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचे अंतर्गत मूल्यमापन खालील उपक्रमाद्वारे केले जाते.

१. शैक्षणिक वर्ष २०१९-२०२० पासून सर्व शाखांचे पदवी अभ्यासक्रम निवड आधारित श्रेयांक पद्धती (सी. बी. सी. एस.) नुसार राबविले जात असून यात विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण सर्वंकष मूल्यमापन केले जाते.
२. या वर्षापासून सत्रांत परीक्षा बंद करण्यात आलेली असून निवड आधारित श्रेयांक पद्धतीनुसार प्रत्येक सत्रात विद्यार्थ्यांला सत्र परीक्षेला सामोरे जावे लागणार आहे.
३. विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण मूल्यमापन करण्यासाठी वर्ग चाचणी परीक्षा, गृहपाठ , मुलाखत, अभ्यास सहल, चर्चासत्रातील सहभाग, गटचर्चा, प्रकल्प, अंतर्गत परीक्षा, क्रीडा सहभाग, विविध उपक्रम इत्यादी घटकांचा सहभाग असतो.
४. सत्र मंजूरीसाठी विद्यार्थ्यांची किमान ७५ % उपस्थिती व विविध उपक्रमातील सहभाग अनिवार्य आहे. अनुपस्थित विद्यार्थ्यांस परीक्षेस बसता येणार नाही.
५. कोणत्याही विषयाचा अभ्यासक्रम बदलल्या नंतर जुन्या अभ्यासक्रमानुसार फक्त दोनदा परीक्षा घेतली जाते. अनुत्तीर्ण विद्यार्थ्यांस नंतर संबधित विषयाची नवीन अभ्यासक्रमानुसार परीक्षा द्यावी लागते.
६. क्लास इम्प्रूव्हमेंट सिस्टिम विद्यार्थ्यांस पदवी परीक्षा क्लास मिळाला नाही तर संबधित पदवी परीक्षेतील किमान १/३ कोर्स घेऊन विद्यार्थी क्लास इम्प्रूव्हमेंट करू शकतात. या करिता प्रथम पदवी घेतल्यानंतर ५ वर्षांच्या कालावधीत परीक्षेला बसावे लागते.
७. प्रत्येक सत्रात विद्यार्थ्यांने परीक्षा फॉर्म वरील विषय बरोबर आहे किंवा नाही याची खात्री करून परीक्षा फॉर्म ऑनलाईन स्वतः भरून परीक्षा फॉर्म विषय शिक्षकांकडून तपासून घ्यावा. सदर फॉर्म परीक्षा विभागातून तपासून घ्यावा व नंतर अकाऊंट विभागामध्ये परीक्षा फी भरून फॉर्म काळजीपूर्वक जमा करावा. कुठल्याही परिस्थितीत परीक्षा फॉर्म आपणाबरोबर घेऊन जाऊ नये.

## शिस्त पालन व अनुशासन

- महाविद्यालयात प्रवेश घेतलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांना शिस्तपालन व अनुशासनाचे नियम बंधनकारक राहतील.
  - महाविद्यालयाच्या परिसरात व बाहेर शिस्त अनिवार्य आहे. शिस्तभंगाबद्दल दंडात्मक कायवाही केली जाईल.
- १) ओळखपत्राशिवाय महाविद्यालयात प्रांगणात प्रवेश .
  - २) गोंधळ घालणे.
  - ३) भांडण व शिवीगाळ करणे.
  - ४) विद्यार्थिनींची छेडछाड करणे.
  - ५) कर्मचारी व प्राध्यापकांशी उद्धटपणे वागणे.
  - ६) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे विद्यापीठ परिषद ठराव क्र. ४६/४८ दि. १२ मार्च १९९८ नुसार महाविद्यालयाच्या आवारात व वर्गामध्ये गुटखा, तंबाखूचे सेवन करणे.
  - ७) महाविद्यालयाच्या प्रांगणात-इमारत , (डेस्क) फलक, रस्ता आणि अन्य वस्तूंवर असभ्य, अश्लील लिहिणे व चित्र काढणे.
  - ८) तासिका चालू असताना व्हरांड्यात हिंडणे, बोलणे अथवा गोंधळ घालणे.
  - ९) महाविद्यालयाच्या परवानगीशिवाय सहलींचे आयोजन करणे.
  - १०) अनाहुत पाहुणे व मित्र यांना महाविद्यालयात घेऊन येण, व्हरांड्यात व वर्गात प्रवेश करणे.
  - ११) महाविद्यालयीन उपक्रमांसाठी पूर्वपरवानगी शिवाय अध्यक्ष, परीक्षक किंवा वक्ता बोलावणे.
  - १२) ओळखपत्र गळ्यात नसणे.
  - १३) महाविद्यालयाच्या मालमत्तेचे नुकसान केल्यास ,नुकसान भरपाई व दंडास पत्र राहाल.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या अधिनियम १९५६/२६ (१) (जी) कलमान्वये  
महाविद्यालयात रॅगिंग करणे.  
रॅगिंगमध्ये सहभागी होणे, अथवा उत्तेजन देणे, कायदानुसार गुन्हा आहे.

माहिती पत्रक २०२४-२५

**WARNING: REGARDING RAGGING**

- 1) In view of the Judgement and order dated 11.2.2009 of the Hon'ble Supreme Court of India in the matter of the University of Kerla.  
If any incident of ragging comes to the notice or is brought of the notice of the explanation is not satisfactory. The authority would expel him/her from the institution.
- 2) Ragging incidents took place during the previous year 2024-25

| Year | Class | No. of Incidents | Panishment |
|------|-------|------------------|------------|
| 2024 | NIL   | NIL              | NIL        |

**Anti Ragging Committee**

- 1) Dr. R. K. Aher :Chairman
- 2) Asst.Prof S,R.Gadge :Member
- 3) Dr. Gangotri Vaishali :Member
- 4) Asst.Prof S.A.Tingre :Member
- 5) Asst.Prof S.P.Pingat :Member
- 6) Ad.P.A.Londhe : Legal Advisor

**निम्नलिखित कोई एक अथवा अनेक कार्य रॅगिंग के अतर्गत आणें :-**

- १) किसी छात्र अथवा छात्रो द्वारा नए आनेवाले छात्र का मौखिक शब्दो अथवा लिखित वाणी द्वारा उत्पीडन अथवा दुर्व्यवहार करना
- २) छात्र अथवा छात्रो द्वारा उत्पात करना अथवा अनुशासनहीनता का वातावरण बनाना जिससे नए छात्र को कष्ट, आक्रोश, कठीनाई, शारीरिक अथवा मानसिक पिडा हो
- ३) किसी छात्र से ऐसे कार्य को करणे ते लिए कहना जो वह सामान्य स्थिती में न करे तथा जिसमे नए छात्र में लज्जा, पिडा, अथवा भय कि भावना उत्पन्न हो
- ४) वरिष्ठ छात्र द्वारा किया गया कोई ऐसा कार्य जो किसी अन्य अथवा नए छात्र के चलते हुए शैक्षणिक कार्य में बाधा पहुंचाए
- ५) नए अथवा किसी अन्य छात्र का दुसरो को दिए गए शैक्षणिक कार्य को करने हेतू बाध्य कर शोषण करना
- ६) नए छात्र का किसी भी प्रकार से आर्थिक शोषण करना

- ७) शरीरिक शोषण का कोई भी कार्य/ किसी भी प्रकार का यौन, शोषण, सम लैंगिक प्रहार, नंगा करना, अश्लील तथा संबंधी कार्य हेतु विवश करना, अंग चालन द्वारा बुरे भावों को अभिव्यक्ति करना, किसी प्रकार का शारीरिक कष्ट जिससे किसी व्यक्ति अथवा उसके स्वास्थ्य का हानि पहुंचे
  - ८) मौखिक शब्दों द्वारा किसी को गाली देना, ई-मेल, डाक, पब्लिकली किसी को अपमानित करना, किसी को कुमार्ग पर ले जाना, स्थानापात्र अथवा कष्टदाय देना या सनसनी पैदा करना जिससे नए छात्र को घबराट हो
  - ९) कोई कार्य जिससे नए छात्र के मन मस्तिष्क अथवा आत्मविश्वास पर दुष्प्रभाव पड़े नए अथवा किसी छात्र को कुमार्ग पर ले जाना तथा उस पर किसी प्रकार कि प्रभुता दिखाना
- वरील कृत्ये करण्यात विद्यार्थी/ विद्यार्थिनिनी प्रतिबंध करण्यात आला आहे. वरीलपैकी कोणतेही कृत्य विद्यार्थी/ विद्यार्थिनिनी करताना आढळल्यास त्याने रॅगिंग अथवा तत्सम कृत्य केल्याचे मानण्यात येईल आणि विद्यार्थ्यांवर नियम व कायदानुसार कडक कारवाई करण्यात येईल याची नोंद घ्यावी.

### परीक्षेत गैर प्रकाराबाबत शिक्षा

कोणत्याही परीक्षेत कॉपी करणे, प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्षरीत्या अवैध मार्गांचा अवलंब करणे, उत्तरपत्रिका , पुरवणी व अन्य साहित्याची देवाण- घेवाण करणे, उत्तरपत्रिका पुरवणी फाडणे अथवा गहाळ करणे, प्रश्नपत्रिकेवर मजकूर लिहिणे, परीक्षार्थी ऐवजी अन्य व्यक्तीने परीक्षा देणे, मोबाईल , इलेक्ट्रॉनिक डिव्हाईससेवा परीक्षा कक्ष व परिसरात वापरण्यास सक्त मनाई आहे. इ. सर्व कृत्ये दखलपात्र गुन्हा ठरविण्यात आली आहेत. या गुन्ह्यासाठी महाराष्ट्र शासन कायदा क्रमांक ३१/१९८२कलम ७ अन्वये रु. ५००/- दंड अथवा सहा महिने सक्त मजुरीच्या शिक्षेची तरतूद करण्यात आली आहे.

### विद्यार्थी समुपदेशन विभाग

महाविद्यालयात नव्याने प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांचे ग्रुप तयार केले जातील व एक शिक्षक समुपदेशन म्हणून काम पाहतील. विद्यार्थ्यांच्या अडीअडचणी व सर्व प्रकारचे मार्गदर्शन सदर समुपदेशक या कामी विद्यार्थ्यांनी आपला ई -मेल आयडी, फोन नंबर कायमस्वरूपाचा (किमान ३ वर्षांचा ) समुपदेशकांकडे देणे अनिवार्य आहे.

## विद्यार्थ्यांची कर्तव्ये

१. नियमित अध्ययन करणे.
२. उपक्रमात सहभाग घेणे.
३. तासिकांना नियमित उपस्थित राहणे.
४. गुरुजनांबद्दल आदर, कार्यालयीन कर्मचाऱ्यांबद्दल स्नेहभाव व पालकांविषयी श्रद्धा बाळगणे .
५. नैतिक मूल्यांचे संवर्धन करणे.
६. स्वातंत्र्य , समता,बंधुत्व आणि सामाजिक न्यायाच्या तत्वांचा अंगीकार करणे.
७. ज्ञान संवर्धनाबरोबर शरीर आणि मनाची निकोप वाढ करणे.
८. स्वाध्याय, चाचण्या, परीक्षा इ. ना उपस्थित राहणे व आपली गुणवत्ता विकसित करणे.

## सत्र मान्यतेविषयी नियम

१. महाविद्यालयात प्रवेश घेतांना शुल्क भरले म्हणून सत्र मंजूर केले जाणार नाही. प्रत्येक विद्यार्थ्यांची किमान ७५ % हजेरी असली पाहिजे.
२. सर्व स्वाध्याय, अंतर्गत चाचण्या, सत्र परीक्षेस विद्यार्थी उपस्थित असले पाहिजेत. प्रत्येक परीक्षेत किमान ५० % गुण प्राप्त करावेत.
३. राष्ट्रीय सेवा योजना, राष्ट्रीय छात्रसेना व इतर किमान दोन उपक्रमात विद्यार्थ्यांची उपस्थिती समाधानकारक असावी.
४. प्रवेश अर्जावरील विषयात परस्पर बदल केलेल्या विद्यार्थ्यांना सत्र मंजूर होणार नाही.
५. सत्र मंजूरीचा अधिकार प्राचार्यांना असल्यामुळे प्राचार्यांचा निर्णय अंतिम राहिल.

## शुल्क विषयक नियम

१. महाविद्यालयाचे सर्व प्रकारचे शुल्क ठरवून दिलेल्या तारखेपूर्वी भरावे लागले.
२. आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांची उपस्थिती ७५ % पेक्षा कमी भरल्यास त्या विद्यार्थ्यांस शैक्षणिक सत्राचे शुल्क भरावे लागेल.
३. शिष्यवृत्तीधारक विद्यार्थ्यांची उपस्थिती ७५ % पेक्षा कमी असल्यास शिष्यवृत्तीची रक्कम मिळणार नाही.
४. प्रवेश घेतल्यानंतर पहिल्या सत्रात प्रवेश रद्द केल्यास सत्राचे शुल्क एकरकमी भरावे लागेल.
५. महाविद्यालयात शुल्क भरतेवेळी पावती घ्यावी. पावतीशिवाय शुल्क भरू नये. नंतर तक्रार ऐकली जाणार नाही.
६. पैसे भरल्याची नोंद (दिनांक, पावती क्रमांक व रक्कम) विद्यार्थी पत्रकावर करून घ्या.

७. आर्थिक बाबीबाबत कोणत्याही प्रकारची तक्रार असल्यास प्राचार्यांनी त्वरित भेटावे.
८. प्रवेशाच्या वेळी शुल्क भरणे बाबत माहिती व नियम सूचना फलकावर लावली जाते. त्याप्रमाणे विद्यार्थ्यांचे प्रथम सत्राचे शिक्षण शुल्क प्रवेश घेतांना व द्वितीय सत्राचे शिक्षण शुल्क १५ डिसेंबर पूर्वी भरणे सक्तीचे राहिल.
९. महाविद्यालयाच्या फी व्यतिरिक्त पुणे विद्यापीठ व एच. एच. सी. बोर्ड पुणे यांच्या आदेशानुसार भरावे लागतील.
१०. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ / महाराष्ट्र शासन यांच्या आदेशानुसार शुल्क प्रकार व रकमेत बदल होऊ शकेल.

ग्रंथालयाचे/वाचनालयाचे/अभ्यासिकेचे नियम

१. महाविद्यालयात प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना ओळखपत्र व दोन ग्रंथालय कार्ड प्रवेश पावती दाखवून मिळेल. सदर कार्डवरील माहिती पूर्ण भरून फोटो चिकटवून स्वाक्षऱ्या घ्याव्यात. कार्ड हरवल्यास अथवा गहाळ झाल्यास डुप्लीकेट कार्डसाठी नियमाप्रमाणे रु १००/- फी भरून कार्ड मिळेल. महाविद्यालयात प्रत्येक वर्षी प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नवीन ओळखपत्र प्रवेश पावती दाखवून घ्यावे लागेल. विद्यार्थ्यांनी खिडकी क्र.१ मधून बारकोड असलेले ओळखपत्र मिळेल त्यासाठी छापील अर्ज भरून दयावा सोबत प्रवेश पावतीची झेरॉक्स जोडावी. द्वितीय व तृतीय वर्षासाठी प्रथम वर्षाचेच ओळखपत्र वापरावे.
२. विद्यार्थ्यांना ठरवून दिलेल्या वेळा पत्रकाप्रमाणे ग्रंथ दिले व घेतले जातील. सात दिवसापेक्षा अधिक काळ ग्रंथ ठेवता येणार नाही. सात दिवसांपेक्षा पुढील दिवसास एक रुपया प्रमाणे दंड आकारला जातो.
३. ग्रंथ देवघेव संगणकीय पद्धतीने असल्याने ओळखपत्र अनिवार्य आहे. ओळखपत्र सतत जवळ ठेवणे बंधनकारक आहे. अन्यथा रु. १०० दंड आकारण्यात येईल .
४. ग्रंथालय व रीडिंग हॉलकार्ड हरवल्यास प्रत्येकी रु ५०/- दंड भरावा लागले.
५. ग्रंथ घेतांना बुक कार्डावर दिनांक नाव लिहून आपली सही करावी. ग्रंथ परत करताना जमा करून घेणाराची सही घ्यावी.
६. ग्रंथालयातून ग्रंथ घेताना तपासून घ्यावा. काही दोष आढळल्यास लगेच ग्रंथालय सहाय्यकाच्या निदर्शनास आणावे.
७. ग्रंथावर खूण करणे, पान फाडणे, मजकूर लिहिणे, डाग पाडणे किंवा अन्य प्रकारे ग्रंथ खराब करणे नियम-बाह्य आहे. तसे झाल्यास किंवा ग्रंथ हरवल्यास ग्रंथाची दुप्पट किंमत भरावी लागेल.
८. अभ्यासिकेतील नियतकालिके व अन्य साहित्यासाठी रीडिंग हॉल कार्ड ठेवावे लागेल. हे साहित्य घरी नेता येणार नाही.
९. विद्यार्थ्यांकरिता ई-लायब्ररीची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. त्याकरिता सर्वांना युजर आय. डी. व पासवर्ड घ्यावेत. ई-लायब्ररीचा उपयोग फक्त माहिती शोधण्यासाठीच करावा. प्रवेशकांसाठी दिवसातून एक तास वेळ दिला जाईल. ई-लायब्ररीचा वाचकांनी जास्तीत जास्त वापर करावा. ग्रंथालयीन सेवेचा जास्तीत जास्त फायदा घ्यावा.
१०. ग्रंथालयाच्या सूचना फलकांवरील सूचना नियमित पहाव्यात .अभ्यासक्रम व जुन्या प्रश्नपत्रिकेसाठी QR Code चा वापर करावा.
११. परीक्षेपूर्वी ग्रंथालयाचे ग्रंथ परत करून ना बाकी प्रमाणपत्र (Clearance) घेणे आवश्यक आहे. क्लिअरन्स फॉर्म माहितीपुस्तकाच्या शेवटी दिलेला आहे. परीक्षेचे हॉल तिकीट घेण्यापूर्वी क्लिअरन्स करावा. त्याशिवाय हॉल तिकीट मिळणार नाही.
१२. ग्रंथालयात व अभ्यासिकेत, रजिस्टरला नोंद करावी. शांतता पाळावी. ग्रंथालयाचे नियम पाळणे आपले कर्तव्य आहे.
१३. विद्यार्थ्यांनी ग्रंथालयाच्या कामाबाबत आपल्या काही अडी अडचणी असल्यास मा. ग्रंथपाल यांना समक्ष भेटावे. सूचना असल्यास सूचना पेटीचा उपयोग करावा.
१४. क्लिअरन्स फॉर्मवर अगोदर विभागप्रमुखांची सही आणावी .

## क्रीडा विभाग

१. महाविद्यालयाच्या क्रीडा विभागातून विद्यार्थ्यांना विविध क्रीडा , सराव आणि स्पर्धामध्ये भाग घेण्यासाठी प्रोत्साहित केले जाते. आपण महाविद्यालय पातळीवर विविध स्पर्धामध्ये सहभागी झाला असाल किंवा भाग घेण्याची इच्छा असल्यास क्रीडा विभाग प्रमुखास भेटा व नावे नोंदवा.
२. स्पर्धासाठी निवड करताना विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यासाठी तुलनात्मक विचार करून निवड केली जाईल. निवडी संबंधी क्रीडा विभागप्रमुखांचा निर्णय अंतिम व बंधनकारक राहिल.
३. क्रीडा विभागातून घेतलेले खेळाचे साहित्य विद्यार्थ्यांनी नियमितपणे घेतले व परत केले पाहिजे. अनियमित विद्यार्थ्यांना या सवलतीपासून वगळले जाईल.
४. क्रीडांगणावर सरावासाठी नियमित आले पाहिजे. नियमित न येणाऱ्या उत्कृष्ट खेळाडूला वगळण्याचा अधिकार विभागप्रमुखांना आहे.
५. महाविद्यालयाच्या क्रीडांगणावर खेळाचा सराव न घेणाऱ्या खेळांचे संघ पाठविले जाणार नाहीत.
६. क्रीडांगणावर स्वयः शासन शिस्त आणि सांघिक भावना असावी. बेशिस्त वर्तन करणाऱ्यास दंड केला जाईल आणि संघातून काढून टाकले जाईल.
७. स्पर्धेच्या वेळेव्यतिरिक्त अनुपस्थितीबाबत कोणत्याही प्रकारची सवलत दिली जाणार नाही.

## प्रयोगशाळा नियम

१. प्रयोगशाळा प्रात्यक्षिकासाठी नियमित आणि वेळेवर उपस्थित रहावे. गैरहजर विद्यार्थ्यांना पुन्हा प्रात्यक्षिकासाठी शुल्क अधिक **वीस रुपये** दंड भरावा लागेल.
२. प्रयोग करताना साहित्य अतिशय काळजीपूर्वक हाताळावे गॅस, वीज, रसायने इत्यादी काटकसरीने वापरावी.
३. सर्व प्रयोगांना हजर राहून वेळोवेळी जर्नलस पूर्ण करावीत.
४. प्रयोग करताना प्रयोग शाळेतील उपकरण आपणास जास्तीत जास्त वेळा शिक्षणासाठी उपयोगात आणावयाची आहेत.
५. प्रयोग शाळेतील प्रात्यक्षिकाबाबत विभागप्रमुखांनी घेतलेला निर्णय विद्यार्थ्यांवर बंधनकारक राहिल.
६. प्रयोगशाळा तुटफुट फी नियमाप्रमाणे भरावी लागेल.

## प्रवेश रद्द करणे व फी परतावा

- १) प्रवेश रद्द केल्यास फक्त शिक्षण शुल्क व प्रयोगशाळा शुल्क पुढीलप्रमाणे कपात करून परतावा मिळेल. इतर कोणतीही शुल्क परत केले जाणार नाही.

### सूचना:

- १) प्रवेश रद्द करावयाचा झाल्यास तसा रीतसर अर्ज भरून मा. प्राचार्यांची परवानगी घेणे आवश्यक आहे.
- २) त्यानंतर सर्व विभागाचा बाकी नसल्यास दाखला घेणे गरजेचे आहे.
- ३) वरिष्ठ महाविद्यालयाचा प्रवेश रद्द केल्यानंतर टी. सी. हातात मिळणार नाही. सदरच्या टी. सी. प्रवेश घेतलेल्या महाविद्यालयात पाठविला जाईल. डुप्लिकेट टी. सी. मिळणार नाही.
- ४) एकदा वर्गात घेतलेला प्रवेश दुसऱ्या शाखेत मा. प्राचार्यांच्या पूर्व लेखी परवानगी शिवाय घेता येणार नाही.
- ५) विभागप्रमुखांची सही प्रवेश रद्द अर्जावर घ्यावी लागेल.

| कालवधी  | कपात |
|---|------|
| १) प्रवेश घेतल्यानंतर १ ते १० दिवसात प्रवेश रद्द केल्यास  | २०%  |
| २) प्रवेश घेतल्यानंतर ११ ते २० दिवसात प्रवेश रद्द केल्यास | ४०%  |
| ३) प्रवेश घेतल्यानंतर ३० दिवसानंतर प्रवेश रद्द केल्यास    | १००% |

२) इ बी. सी. व शिष्यवृत्ती धारक विद्यार्थ्यांनि प्रवेश रद्द केल्यास पुढीलप्रमाणे शिक्षण शुल्क व प्रयोग शाळा शुल्क नव्याने भरावे लागेल.

| कालावधी   | भरावे लागणारे शुल्क |
|---|---------------------|
| १) प्रवेश घेतल्यानंतर १ ते १० दिवसात प्रवेश रद्द केल्यास  | २०%                 |
| २) प्रवेश घेतल्यानंतर ११ ते २० दिवसात प्रवेश रद्द केल्यास | ४०%                 |
| ३) प्रवेश घेतल्यानंतर ३० दिवसानंतर प्रवेश रद्द केल्यास    | १००%                |

● शुल्क विषयक तपशील:-

विद्यार्थ्यांकडून शिक्षण विभाग महाराष्ट्र शासन, शैक्षणिक संस्था विनियम प्राधिकरण व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ यांनी वेळोवेळी सुचविलेल्या नियमानुसार विविध शुल्क आकारले जाईल.

**अहमदनगर जिल्हा मराठा विद्या प्रसारक समाज, अहमदनगर**  
**लालटाकी रोड, अहमदनगर (०२४१) २३२९६४९, २३२४८५०**  
**कार्यकारी मंडळ (गव्हर्निंग कौन्सिल)**

| अ.नं. | नाव                                     | हुदा         | पत्ता   |
|-------|---|--------------|---|
| १.    | मा.श्री. रामचंद्र हरिभाऊ दरे            | अध्यक्ष      | दीपक निवास, झोपडी कॅन्टीन समोर, अहमदनगर   |
| २.    | मा.डॉ. विवेक प्रभाकर भापकर              | उपाध्यक्ष    | भापकर हॉस्पिटल, माळीवाडा, अहमदनगर   |
| ३.    | मा.अॅड. विश्वासराव दत्तात्रय आठरे       | सेक्रेटरी    | 10 मीरा स्मृती सातभाई मळा, दिल्ली गेट जवळ अहमदनगर                               |
| ४.    | मा. श्री. जयंत रामनाथ वाघ               | सह सेक्रेटरी | रायगड, बुरुडगाव रोड, शिवाजी नगर, अहमदनगर  |
| ५.    | मा. अॅड. दीपलक्ष्मी संभाजीराव म्हसे     | खजिनदार      | प्लॉ. नं. ७, यशवंतनगर, गोविंदपुरा, अहमदनगर                                      |
| ६.    | मा. श्री. नंदकुमार भाऊसाहेब झावरे       | विश्वस्त     | सह्याद्री, गजानन कॉलनी, स्टेशनरोड, अहमदनगर                                      |
| ७.    | मा. श्री. गेनुजी दगडू खानदेशे           | विश्वस्त     | चारूशिल्प, गजानन सोसायटी, स्टेशनरोड, अहमदनगर                                    |
| ८.    | मा.डॉ.मोहनराव गंगाराम हापसे             | विश्वस्त     | पदनछाया हौ. सोसा., राघवेंद्र नगर, प्लॉ. नं. ३७, खराडी रोड चंदन नगर, पुणे-४११०१४ |
| ९.    | मा.श्री.सिताराम विठ्ठलराव खिलारी        | विश्वस्त     | मु.पो.टाकळी ढोकेश्वर, तालुका. पारनेर, जिल्हा. अहमदनगर                           |
| १०.   | मा.डॉ. चंद्रराव कृष्णराव मोरे           | विश्वस्त     | मेनरोड, संगमनेर   |
| ११.   | मा. श्री. मुकेश माधवराव मुळे            |              | डॉक्टर कॉलनी, बुरुडगाव रोड, अहमदनगर   |
| १२.   | मा. अॅड. माणिकराव नामदेवराव मोरे        | सदस्य        | ओम स्वीट मागे, किलोस्कर कॉलनी, गुलमोहर रोड, अहमदनगर                             |
| १३.   | मा.प्रा.श्री. अर्जुनराव तात्याभाऊ पोकळे | सदस्य        | सह्याद्री, शिंदे मळा, सावेडी रोड, अहमदनगर                                       |
| १४.   | मा.सौ.अरुणा अशोकराव काळे                | सदस्या       | मनोहर, १११/ बी, गणेशवाडी, स्वस्तिक चौक, स्टेशनरोड, अहमदनगर                      |
| १५.   | मा.डॉ. अभय गेनुजी खानदेशे               | सदस्य        | चारू शिल्प, गजानन सोसायटी, स्टेशनरोड, अहमदनगर                                   |
| १६.   | डॉ.बाळकृष्ण देवराव मरकड                 | सदस्य        | मु.पो.तिसगाव, तालुका. पाथर्डी, जिल्हा.  |

|     |                                  |                          |   |
|-----|----------------------------------|--------------------------|---|
|     |                                  |                          | अहमदनगर   |
| १७. | श्री.दीपक रामचंद्र दरे           | सदस्य                    | दीपक निवास, झोपडी कॅन्टीन समोर, अहमदनगर   |
| १८. | श्री.शंतनू मोहनराव हापसे         | सदस्य                    | पद्यछाया हौ. सोसा. ,राघवेंद्र नगर, प्लॉ.नं. ३७, खराडी रोड, चंदननगर, पुणे ४११०१४ |
| १९. | मा. डॉ. भाऊसाहेब सीताराम खिलारी  | सदस्य                    | मु.पो.टाकळी ढोकेश्वर, तालुका. पारनेर, जिल्हा. अहमदनगर                           |
| २०. | मा. श्री. राजेंद्र चंद्रराव मोरे | सदस्य                    | मेनरोड, संगमनेर   |
| २१. | प्राचार्य डॉ. भास्कर हरी झावरे   | सेवक<br>स्वीकृत<br>सदस्य | न्यू आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज, अहमदनगर                                   |
| २२. | सौ.मीनाक्षी अविनाश मोरे          | सेवक<br>स्वीकृत<br>सदस्य | श्री. सद्गुरू हायस्कूल, मेहेकरी   |
| २३. | प्रा.डॉ. विजय साळवेराम काळे      | स्वीकृत तज्ञ<br>सदस्य    | सिद्धकला, ५ नवनाथ नगर, कोहिनूर मंगल कार्यालयाशेजारी, अहमदनगर                    |

अहमदनगर जिल्हा मराठा विद्या प्रसारक समाज अहमदनगर

श्री ढोकेश्वर कॉलेज, टाकळी ढोकेश्वर

कॉलेज विकास समिती

कालावधी (दिनांक ०१/०४/२०२४ ते ३१/०३/२०२९)

| अ.नं. | नाव                                 | पद                     |
|-------|-------------------------------------|------------------------|
| १.    | मा.श्री. रामचंद्र हरिभाऊ दरे        | अध्यक्ष                |
| २.    | मा.डॉ. विवेक प्रभाकर भापकर          | सदस्य                  |
| ३.    | मा.अॅड. विश्वासराव दत्तात्रय आठरे   | सदस्य                  |
| ४.    | मा. अॅड. दीपलक्ष्मी संभाजीराव म्हसे | सदस्य                  |
| ५.    | मा.श्री.सिताराम विठ्ठलराव खिलारी    | सदस्य                  |
| ७.    | मा.प्रा.डॉ. विजय निवृत्ती सुरोशी    | विभाग प्रमुख प्रतिनिधी |
| ६     | मा.प्रा. सोनाजी झुंबर ठोंबे         | शिक्षक प्रतिनिधी       |
| ८.    | मा.प्रा. प्रकाश महादू गावित         | शिक्षक प्रतिनिधी       |
| १०.   | मा.प्रा. शांता रंगनाथ गडगे          | महिला प्रतिनिधी        |
| ११.   | मा. श्री. मुरलीधर चिंधू खाडे        | शिक्षकेतर प्रतिनिधी    |
| १२.   | मा.प्रा. वीरेंद्र शंकर धनशेट्टी     | IQAC प्रतिनिधी         |
| १३.   | महाविद्यालय विद्यार्थी परिषद सभापती | सदस्य                  |
| १४.   | महाविद्यालय विद्यार्थी परिषद सचिव   | सदस्य                  |
| १५.   | मा. प्राचार्य डॉ. रंगनाथ किसन आहेर  | सदस्य सचिव             |